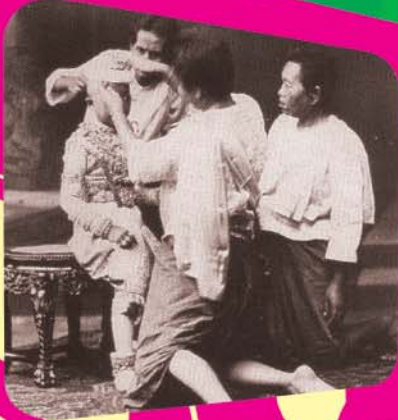

ISSN 0125-8583 ฉบับที่ ๔ / ๕๐

50 ปี
ความรุ่ง
เรือง
ที่
ไป

สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ
เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชะ
กรมขุนสุโขทัยธรรมราชา
ทรงฉลองพระองค์ชุดฟ้างสวด
ในงานพระราชพิธีโสกันต์
ทรงพระเกียรติยศตามอิสริยยศ "เจ้าฟ้า"

โสกันต์ พระราชพิธี ที่เหลืองแต่ ความทรงจำ

น ักคนล้นทราบดีว่าทรงผมของเด็กไทยแต่โบราณนั้น มีแค่ผมจุก แกละ โเก๊ะ หรือเปีย และเมื่อเด็กเติบโตจากวัยเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น เด็กทุกคนต้องผ่านพิธีเพื่อสลัดความเป็นเด็กเข้าสู่ภาวะความเป็นผู้ใหญ่ พิธีที่ว่านี้ก็คือ การตัดผมจุก (แกละ โเก๊ะ หรือเปีย) ออก เพื่อแสดงว่าเด็กคนนั้นพ้นจากวัยเด็กแล้ว และพิธีการตัดผมจุกนี้ หากเป็นอย่างชาวบ้านก็เรียกว่า **พิธีโกนจุก** แต่หากเป็นพิธีของเจ้านายระดับเจ้าฟ้า และพระองค์เจ้า เรียกว่า **พิธีโสกันต์** หากเป็นเจ้านายชั้นหม่อมเจ้า จะเรียกว่า **พิธีเกศากันต์** พิธีดังกล่าวนี้ นับเป็นพิธีที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนไทยทุกคนในยุคก่อน ซึ่งปัจจุบันนี้กลายเป็นของหาดูได้ยากเพราะหาเด็กไว้ผมทรงโบราณแบบนี้ไม่ได้แล้ว

ในสมัยโบราณ เจ้านายทุกพระองค์ที่ยังทรงพระเยาว์จะไว้พระเมาลีจนกระทั่งชนมายุได้ ๑๑ ชันษา (สำหรับเจ้านายฝ่ายหญิง) หรือ ๑๓ ชันษา (สำหรับเจ้านายฝ่ายชาย) จึงจะทำพิธีโสกันต์ หรือเกศากันต์ สาเหตุที่เจ้านายฝ่ายหญิงเข้าพิธีโสกันต์ก่อนเจ้านายฝ่ายชายเป็นเพราะธรรมชาติของเด็กหญิงจะเข้าสู่วัยสาวเร็วกว่าเด็กชาย

โสกันต์
พระราชพิธีที่เหลือง
แต่ความทรงจำ

๒๓

เกาะสีชัง

๑๐

ลานพิน.. ปืนเครื่องเขียน
ให้น้อง

๒๐

พระมหากษัตริย์คุณ
เกื้อหนุนการศึกษา
สตรีไทย

๒๔

บันทึกเพลงงาน

๓๐

ประทับบริการสนับ

๓๔

แดเนียล อี. โลอันส์

ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ

มงคลนิมิตร เอื้อเขตกุล

กรรมการและผู้จัดการประชาสัมพันธ์

กิตติยาวิดี นิลวรรณ

ผู้จัดการสื่อสารสัมพันธ์

วาสนา ประสิทธิ์จตุระกุล

บรรณาธิการ

โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๓๗๔

e-mail : th-vnt@exxonmobil.com

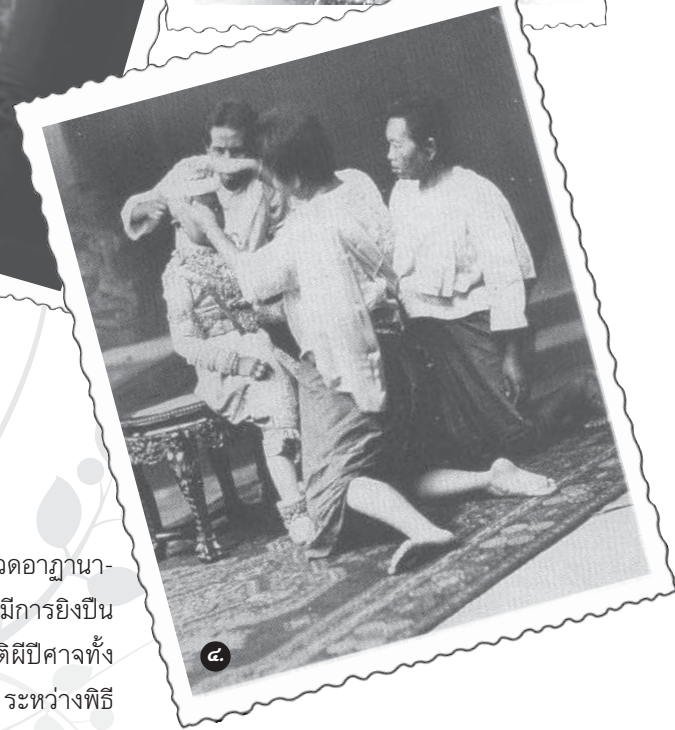
บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

๓๑๙๕/๑๗-๒๙ ถนนพระราม ๔

ต.ป.ณ. ๑๘๙ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๐๐๐

www.esso.co.th

ธาวาส

พิธีโสกันต์ในยุครกรุงรัตนโกสินทร์นั้น ได้สืบทอดแบบแผนธรรมเนียมมาจากกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย โดยมีเจ้าฟ้าพิณทุติ ซึ่งเป็นพระเจ้าลูกเธอระดับเจ้าฟ้าในพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศเพียงพระองค์เดียวที่ยังทรงมีพระชนม์อยู่เมื่อแรกตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ และทรงเห็นทรงรู้ชนบธรรมเนียมในวังเมื่อปลายกรุงศรีอยุธยาเป็นอย่างดี ทรงเกรงว่าพิธีโสกันต์ตามแบบโบราณราชประเพณีจะหายสูญไป จึงได้ทรงบันทึกและทรงแจกแจงรายละเอียดไว้เป็นตำรับตำรา และเจ้านายพระองค์แรกที่ทรงเข้าพิธีโสกันต์ได้แก่ตามตำรับที่เจ้าฟ้าพิณทุติทรงบันทึกไว้คือ เจ้าฟ้ากฤษณทิพย์วดี พระราชธิดาของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกที่ประสูติจากเจ้านางคำสุก ซึ่งเป็นพระราชธิดาของพระเจ้าอินทวงศ์ เจ้ากรุงศรีสัตนาคนหุต

ธรรมเนียมการโสกันต์ในครั้งต้นกรุงรัตนโกสินทร์นั้น นิยมจัดในเดือนสี่พร้อมกับพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์ อันว่าพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์นี้ กล่าวโดยย่อๆ ก็คือพิธีตรุษไทย ที่จะจัดขึ้นในปลายเดือน ๔ ใกล้กับพิธีตรุษสงกรานต์ในเดือน ๕ สารัตถะของพิธีคือการสวดมนต์เพื่อขับไล่ภูติผีปีศาจ สิ่งเลวร้ายทั้งปวงให้หายไป เพื่อเป็นการป้องกันภัย

ให้กับราชอาณาจักร จึงมีการสวดอาถรรณิกยสูตรตลอดคืนยันรุ่ง และยังมีการยิงปืนใหญ่ จุดประทัด เพื่อขับไล่ภูติผีปีศาจทั้งหลายให้ออกไปจากอาณาจักร ระหว่างพิธีบรรดาเจ้านายพระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการฝ่ายหน้าฝ่ายใน ตลอดจนราษฎรทั่วไป จะได้รับแจกมงคลสำหรับสวมศีรษะ เพื่อเป็นที่หมายว่า สิ่งอันเป็นมงคลที่จะเกิดขึ้นด้วยพระพุทธรูปที่พระสงฆ์สวดมนต์ ได้ตั้งอยู่ในตัวของผู้ที่สวมมงคลไว้ และแจกกระบองเพชร (เป็นโขนหรือใบตาลที่เหลาให้เรียวยาวปลายลง จารึกคาถาไว้บนโขนนั้น โดยสมมุติว่าเป็นกระบองของท้าวเวสสุวรรณอันเป็นเจ้าแห่งยักษ์) กับ พิสมร (เครื่องรางชนิดหนึ่งเป็นรูปกลมคล้ายเหรียญ มีรูตรงกลางไว้ร้อยเชือกได้) ให้พกติดตัวไว้เพื่อป้องกันภูติผีปีศาจที่วิ่งวนวายตี้นกลัวเสียงปืนใหญ่ที่ยิงนั้นจะได้ไม่กล้าเข้าใกล้

การพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์นี้ ถือว่าเป็นการปิดเป่าเสนียดจัญไร สิ่งชั่วร้ายทั้งปวงให้สิ้นไป ดังนั้นการโสกันต์ หรือ เกศกัณฑ์ในพิธีตรุษเดือน ๔ นี้จึงไม่ต้องหาฤกษ์ยามใดๆ ด้วยเหตุดังกล่าว ในสมัยโบราณจึงนิยมจัดพระราชพิธีโสกันต์ หรือ เกศกัณฑ์ พร้อมกับงานพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์เลย จนกระทั่งถึงสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ธรรมเนียมการตั้งพิธีโสกันต์พร้อมการพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์นี้จึงค่อยๆ เปลี่ยนไป เป็นประกอบร่วมกับพระราชพิธีตรียัมปวาย แทน

๕. สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช
ในฉลองพระองค์สมโภชในคราวโสกันต์
ทรงพระชฎาเดินหน
๖. พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์
(กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์)
ทรงเครื่องอย่างขัตติยราชกุมาร
โปรดสังเวยพระเกี้ยว มีไชพระเกี้ยวยอด

๑. สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช
ในฉลองพระองค์ครุยหลังสงกรานต์แล้ว
ทรงสวมมงกุฎนัยน์ หัตถ์โบมาตมเหนือพระกรณ
๒. พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์
(กรมพระยาชัยนาทนเรนทร)
ทรงเครื่องในพระราชพิธีโสกันต์
๓. สมเด็จพระเจ้าฟ้า มาลินีนภดารา
ทรงฉลองพระองค์ชุดฟ้างสดตามพระอิสริยยศ
โปรดสังเวยพระหัตถ์ซ้ายถือบายตม
พระหัตถ์ขวานั้นถือตะบองเพชร
ทรงสวมมงกุฎ และทรงพระเกี้ยวยอด
บนพระอังสาประดับด้วยนกยูง
๔. เจ้านายชั้นหม่อมเจ้า (ไม่ทราบพระนาม)
เตรียมองค์เข้าพิธีเสกาคันต์

สำหรับพระราชพิธีโสกันต์เจ้านายระดับเจ้าฟ้า ตามตำรับเดิมของเจ้าฟ้าพิณฑวดีนั้น จะมีการแห่และการสมโภชจนกระทั่งเชิญพระเศาะไปลอย รวมระยะเวลาถึง ๗ วัน คือเริ่มตั้งแต่ตั้งพระราชพิธีที่พระมหาปราสาท มีการสร้างเขาไกรลาส เพื่อใช้เป็นที่ตั้งสงกรานต์และให้เจ้านายที่ทรงโสกันต์เสด็จขึ้นไปรับพรพระอิศวร บริเวณรอบเขาไกรลาสตั้งราชวัตร ปักฉัตรเงิน ฉัตรทอง ฉัตรรายทาง มีพนักงานนั่งกลาบาต (นั่งขัดสมาธิเรียงต่อกันโดยเว้นระยะห่างไม่เกินศอกต่อศอก) พร้อมด้วยการละเล่นต่างๆ ส่วนขบวนแห่จะมีนางเชิยมยุณฉัตร (เด็กหญิงแต่งชุดละครรำ คือ นุ่งจีบ ห่มผ้าหน้านาง สวมชฎา เดินถือพุ่มที่ทำด้วยหางนกยูง) นางเชิยเครื่อง (แต่งตัวแบบเดียวกับนางเชิยมยุณฉัตร แต่เชิยเครื่องสูง เช่น บังสุรย์ บังแทรก) นางแต่งตัวสะ (ผู้หญิงแต่งตัวสวมเกี้ยว นุ่งผ้าลาย พัน

เชิยห่มผ้าแพรพื้นแดง เดินประนมมือตามกระบวณแห่) เดินนำหน้าขบวน เจ้าฟ้าที่เข้าพิธีโสกันต์ทรงเครื่องขาว ประทับพระราชยานเสด็จไปฟังสวดมนต์สามวัน ถึงวันที่ ๔ จึงโสกันต์ สงกรานต์ แล้วเสด็จขึ้นเขาไกรลาสเพื่อรับพรพระอิศวร จากนั้นเสด็จลงมาทรงเครื่องต้นแห่เวียนรอบเขาไกรลาส ๓ รอบแล้วแห่กลับในตอนเช้า ตอนบ่ายทรงเครื่องแดงเข้าพระราชพิธีสมโภช แล้วมีกระบวณแห่สมโภชอีก ๒ วัน ถึงวันที่ ๗ แห่พระเศาะไปลอย เป็นอันเสร็จพระราชพิธีสงกรานต์ตามตำรับเดิมสำหรับเจ้านายชั้นเจ้าฟ้าหากเป็นเจ้านายชั้นพระองค์เจ้าลงมา ในกระบวณแห่จะไม่มีนางมยุณฉัตร ไม่มีเขาไกรลาสสำหรับสงกรานต์ จะทำเป็นพระแท่นสำหรับสงกรานต์ และกระบวณแห่ก็ทำย่อลงตามพระอิสริยยศ

แต่เมื่อมาถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การต่างๆ ก็ได้ปรับให้เหมาะกับยุคสมัย จึงเหลืองานพระราชพิธีรวมเวลา ๔ วัน แต่ยังคงรูปแบบเดิมไว้ อาทิ มีนางเชิยเครื่อง นางมยุณฉัตร นางสะ เข้าขบวนแห่ มีการสร้างเขาไกรลาสสำหรับโสกันต์เจ้าฟ้าเหมือนเดิม ส่วนการละเล่นประกอบพิธีสมโภชก็เป็นไปตามแบบแผนโบราณราชประเพณี คือ มีการเล่นกุลาตีไม้ ระเบง โมงครุ่ม รำต้นไม้เงินต้นไม้ทอง และมหรสพอื่นๆ เป็นการเฉลิมฉลองเช่น กระต๊อแทงควาย ญวนหกไม้สูง เป็นต้น

ในการโสกันต์วันแรก เจ้านายที่เข้าพิธีโสกันต์ จะทรงฉลองพระองค์ขาวแขนกระบอก ทรงสับเพลาทับด้วยผ้าโจงกระเบน มีผ้าห้อยหน้า ๓ ชาย คาดปั้นเหน่งประดับเพชร สวมถุงพระบาทยาว ฉลองพระบาทหุ้มล้นทำด้วยกำมะหยี่ปักเกล้าพระเมาลีกันไรไวรอบ สวมพระเกี้ยวซึ่งหากเป็นเจ้านายชั้นเจ้าฟ้าจะทรงพระเกี้ยวยอด ส่วนเจ้านายชั้นพระองค์เจ้าลงไปทรงพระเกี้ยวดอกไม้นไหวหรือพระเกี้ยว ประดับองค์ด้วยนวมสวมพระศอ พระสังวาล บนพระอังสาประดับด้วยหงส์หรือดอกไม้นไหว สวมพาหุรัดที่ต้นพระพาทาสวมลัญจกร ปะวะหล่ำ ลูกไม้ปลายแขนตั้งแต่ข้อพระหัตถ์ถึงข้อศอก ทรงสวมพระอำมรงค์ทุกนิ้ว ที่ข้อพระบาทสวมกำไลพระบาท และปะวะหล่ำ เครื่องประดับพระองค์ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ หากเป็นเจ้านายระดับเจ้าฟ้า มักจะทรงใช้เพชรล้วน หากเป็นเจ้านายชั้นอื่นจะใช้พลอยสีล้วนๆ หรือพลอยสลับทเพชร แต่ไม่นิยมใช้เพชรล้วน ผัดพระพักตร์ขาวนวลเมื่อแต่งพระองค์เสร็จจึงจะเสด็จออกที่พระเกยเพื่อประทับพระราชยาน หรือพระเสลี่ยงตามแต่พระยศ และมีขบวนแห่หน้าเสด็จไปฟังสวดที่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทในเวลาบ่ายเป็นเวลา ๓ วัน

๓๗. สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงเสด็จมาส่งพระกร
สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวิชิต
ในงานพระราชพิธีโสกันต์
๔. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์
ทรงฉลองพระองค์ในพระราชพิธีโสกันต์
ทรงเครื่องขาวชุดฟังสวด
ทรงพระเกี้ยวยอด ก่อนโสกันต์
๕. ขบวนแห่นำเสด็จไปฟังสวด
โปรดสังเวยนางมยุรฉัตรและ
นางเชิญเครื่องที่เดินนำหน้าขบวน
แสดงว่าเป็นงานโสกันต์เจ้านายระดับเจ้าฟ้า
๑๐. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้า
อุรุพงษ์รัชสมโภช
ในชุดฉลองพระองค์ครุยในพระราชพิธีโสกันต์
๑๑. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์
ทรงฉลองพระองค์ในพระราชพิธีโสกันต์
ทรงเครื่องต้น สวมพระชฎา
ในคราวทรงสมโภชหลังโสกันต์แล้ว

ขบวนแห่ นอกจากนางเชิญเครื่อง
นางมยุรฉัตร และนางสะที่เดินนำขบวนแล้ว
ยังมีพราหมณ์ ๔ คน คอยโปรยข้าวตอก
ดอกไม้ รดน้ำกลศ น้ำสังข์ โหรีโปรยข้าว
เปลือก ข้าวสาร พนักงานขับไม้บัณเฑาะว์
๔ คน คนเชิญเครื่องสูง พระแสง และข้า
ทูลละอองในพระองค์ที่คืบมาเดินเคียงพระ
ราชยาน (หรือพระเสลี่ยง) องค์กร ๔ คน
แล้วจึงปิดท้ายขบวนด้วยพวกพนักงานเชิญ
เครื่องสูงและพระแสง หากเจ้านายเป็น
พระเจ้าลูกเธอ จะใช้พระราชยานหรือพระ
เสลี่ยงงา มีคนหาม ๑๐ คน หากเป็นเจ้า
นายชั้นพระเจ้าหลานเธอลงมาจะใช้พระ
เสลี่ยง มีคนหาม ๘ คน เมื่อเสด็จถึงมณฑล
พิธีจะประทับฟังสวดในฉากกัน ซึ่งจะปูพรม
และมีเขนยรองพระกร เบื้องหน้าจะมีโต๊ะตั้ง
พาน บนพานมีมิ่งคลสำหรับสวมรอบพระ
เศียร ทำด้วยสายลัญจณ์ ๑๐๘ เส้น มีสาย
ลัญจณ์โยงไปที่แท่นบูชาพระ เมื่อองค์ประธาน
ในพิธีเสด็จมาทรงจุดธูปเทียนที่หน้าพระแล้ว
พระสงฆ์เริ่มสวดพุทธมนต์ องค์ประธานใน
พิธีจะทรงสวมมิ่งคลให้ที่พระเศียร จนเมื่อ
พระสงฆ์สวดมนต์จบจึงปลดสายลัญจณ์ที่โยง
ไว้ออกจากมิ่งคล

เมื่อถึงเช้าวันที่ ๔ โหรีจะถวายพระ
ฤกษ์จรดพระกรรไกรกรรบิด เจ้านายที่เข้า
พิธีโสกันต์วันนี้จะทรงพระภูษาขาวขลิบทอง
ยาวถึงข้อพระบาท ห่มสไบขาวขลิบทอง
และผ้าทรงสะพักทับนอก เรียกว่า ฉลอง
พระองค์ถอด เครื่องประดับอื่นๆ ยังคงใช้
ชุดเดิม เพียงแต่ไม่สวมถุงพระบาทและ
ฉลองพระบาท ทรงสวมมิ่งคลรอบพระเกี้ยว
เสด็จมาถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ เมื่อถึง
เวลาพระฤกษ์ จะเสด็จขึ้นประทับบนพระ
แท่น หันพระพักตร์ไปทางทิศที่เป็นมงคล เจ้า
พนักงานภูษามาลาจะถอดพระเกี้ยวออก
และแบ่งพระเกศาออกเป็นสามปอย ใช้ลวด
เงิน ทอง นาค และสายลัญจณ์ผูกปอยพระ
เกศาแต่ละปอยกับแหวนนพเก้าและใบมะตูม
จากนั้นเมื่อได้พระฤกษ์จรดพระกรรบิด องค์
ประธานในพิธีจะทรงตัดพระเกศาปอยแรก
ปอยที่ ๒ ให้ผู้เป็นใหญ่ในตระกูลทรงตัด
และปอยที่ ๓ ให้บิดาตัด ขณะตัดโหรีจะกลั่น
ฆ้องชัย เป่าสังข์ ประโคมปี่พาทย์ เมื่อทรง
ตัดพระเกศาแล้ว พนักงานภูษามาลาจะโกน
พระเศียรให้เกลี้ยงเกลา จากนั้นเจ้านายที่
เข้าพิธีจะเสด็จไปถวายภัตตาหารเพลแด่
พระสงฆ์ ถวายสรวงพร้อมเครื่องไทยทาน
และถวายข้าวสารใส่ในกระจาดตามจำนวน
พระสงฆ์

กระเจาดนี้มีขนาดที่กำหนดไว้ตายตัว คือ ก้นลึก ๑ ศอก หรือ ๑ ศอก ๓ นิ้ว หากเป็นงานโสกันต์พระเจ้าลูกเธอ กระเจาดจะต้องเข้าขอบด้วยไม้ไผ่และมัดด้วยหวาย ปิดกระดาสีให้เรียบร้อย ข้าวสารที่ทรงถวายนั้น ใส่กระเจาดละ ๕ ทะนาน จากนั้นอังคาสเกล็ดขถวายพระสงฆ์ด้วย เมื่อทรงถวายเครื่องไทยทานแล้ว จะเสด็จขึ้นพระเสลี่ยง นำหน้าด้วยพราหมณ์ และมีเสนาบดี ๔ คน รับสมมุติว่าเป็นท้าวจตุโลกบาลทั้ง ๔ เดินเคียงพระเสลี่ยง แห่ไปทรงสร่งน้ำ ถ้าเป็นเจ้านายชั้นเจ้าฟ้า จะสร้างเขาไกรลาสเพื่อประกอบพิธีสร่งน้ำ โดยเชิงเขาไกรลาสจะทำเป็นสระอโนดาต มีราชสีห์ คชสีห์ ม้า และโคจำลองพ่นน้ำออกทางปาก สมมุติว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ เพราะไหลมาจากเขาไกรลาสซึ่งเป็นที่พักของพระอิศวรเป็นเจ้า เจ้าฟ้าที่ทรงโสกันต์เปลื้องเครื่องประดับออก ถอดมงกุฎ แล้วเสด็จประทับบนพระแท่น พราหมณ์ถวายน้ำจากพระกลศ พระสังข์ จากนั้นพนักงานไขน้ำพ่นจากปากสัตว์ถวายให้ทรงสร่ง หากเป็นเจ้านายระดับพระองค์เจ้า จะทรงสร่งที่พระแท่นสร่งซึ่งจะปลูกไว้บนลานมุมพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

๑๒. เขาไกรลาสในคราวงานพระราชพิธีโสกันต์ เจ้าฟ้ามหาวชิรมนทิศ
๑๓. พระรูปเจ้านายที่ยังทรงพระเยาว์ จะเห็นว่า ทรงไว้พระเมาลีตามประเพณีในยุคนั้น (ประทับยืน) สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าทิพยาลังการ (ประทับนั่ง) สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าอัปพันตรีปราทังสองพระองค์เป็นพระธิดา ในสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ประสูติแต่เจ้าจอมมารดาแสด
๑๔. พระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าอัปพันตรีปราทัง พระธิดาในสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง กับเจ้าจอมมารดาแสด ทรงฉลองพระองค์หลังสร่งน้ำแล้ว
๑๕. พระรูปหมู่เจ้านายทรงรับน้ำสร่งที่เขาไกรลาส ในพระราชพิธีโสกันต์ ทูทพระองค์ทรงฉลองพระองค์ถอด

เมื่อเจ้านายสร่งแล้วเสด็จขึ้น ทรงผลัดฉลองพระองค์ชุดใหม่ เปลี่ยนเป็นผ้ายกจีบหน้านาง หากเป็นเจ้านายฝ่ายหญิงจะทรงสไบ ทรงสะพักทับ หากเป็นเจ้านายฝ่ายชายจะทรงฉลองพระองค์ครุยแขนเดียวแล้วพับส่วนที่เหลือพาดเฉียงพระอังสา ทรงสไบทับครุย ทรงเครื่องประดับชุดเดิมทับฉลองพระองค์ สวมมงกุฎ ทัดใบมะตูมที่เหนือพระกรรณขวา แล้วเสด็จขึ้นบนเขาไกรลาส สมมุติว่าไปรับพรพระอิศวร โดยจะสมมุติเจ้านายพระองค์ใดพระองค์หนึ่งเป็นพระอิศวร เสด็จมารับพระกุมาร หรือพระกุมารที่กลางบันไดนาค ขึ้นไปถึงยอดเขาเมื่อพระอิศวรประทานพรแล้ว เสด็จกลับลงมา แล้วประทับพระเสลี่ยง แห่เวียนรอบเขาไกรลาส ๓ รอบ แล้วจึงแห่กลับ

Sokun: Royal Tonsure Ceremony

The tonsure ceremony used to be one of the important ceremonies for Thai people as it marked the end of childhood for Thai children who became teenagers, 11 (for girls) and 13 (for boys).

While the tonsure ceremony for lay people was simply called "Kon Jook," and lasted for 1-2 days, the Royal tonsure ceremony for children of the Royal family called "Sokun" was more elaborate and lasted 7 days.

ธาดาทรง

สนใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเป็นพิเศษมาตั้งแต่เรียนมัธยม โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ไทยช่วงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นถึงปลายรัชกาลที่ ๕ ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมที่น่าสนใจ

ดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นว่าพระราชพิธีโสกันต์นั้นจัดเป็นงานระดับใหญ่ บางปีมีเจ้าฟ้าและพระองค์เจ้าทรงโสกันต์หลายองค์ก็จะมีขบวนแห่แทน การละเล่นต่างๆ อย่างครึกครื้น บางปีก็ไม่มีเจ้านายถึงเขตพระชั้นชาจะโสกันต์เลยแม้แต่องค์เดียว พระราชพิธีโสกันต์จึงเป็น "งานจร" ที่มีประจำทุกปี ชาววังจึงตั้งหน้าตั้งตาคอยที่จะได้ดูกระบวนแห่และมหรสพสมโภชกันอย่างตื่นเต้น แต่เมื่อเวลาล่วงเลยมา เจ้านายในชั้นหลังๆ ไม่ทรงไว้พระเมสสิกันอีกแล้ว ประเพณีโสกันต์หรือเกศากันต์ก็ค่อยๆ เลือนหายไป งานโสกันต์ครั้งสุดท้ายที่จัดขึ้นในประเทศไทย คือ งานโสกันต์พระองค์เจ้าอินทรีธาดา พระธิดาในจอมพลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต กับหม่อมสมพันธ์ ปาลกะวงศ์ จัดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ อันเป็นปีสุดท้ายก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง หลังจากนั้นงานโสกันต์ก็กลายเป็นอดีต เหลือเพียงภาพถ่ายไว้ให้เราได้ทวนรำลึกถึงความยิ่งใหญ่อลังการเท่านั้นเอง

ตอนบ่าย ทรงฉลองพระองค์อย่างพระราชกุมาร คือฉลองพระองค์แขนกระบอก รัตพระองค์ ทรงสนับเพลาทับด้วยโจงกระเบน มีชายไหว ชายแครง คาดปั้นเหน่งทับ ประดับพระองค์ด้วยสร้อยนวม สักวาลย์ ทองพระกร ประวะหล้า ลูกไม้ปลายแขนและอื่นๆ สวมถุงพระบาทยาว สวมฉลองพระบาทเชิงงอน ทรงกำไลพระบาทและประวะหล้าตามที่เคยทรงมาตลอด เหน็บกริช หรือพระขรรค์ หากเป็นเจ้านายชั้นเจ้าฟ้า จะทรงพระขรรค์มหากฐินหรือพระขรรค์กลับ แต่ถ้าเป็นพระเจ้าลูกเธอชั้นพระองค์เจ้า จะทรงเครื่องต้นและทรงพระมาลาแทน แต่งพระองค์เสร็จแล้ว มีขบวนแห่นำเสด็จมาเวียนเทียนสมโภชที่พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน เมื่อสมโภชเสร็จเป็นอันเสร็จพิธี วันรุ่งขึ้นจึงเชิญพระเกศาไปลอยที่แม่น้ำ

เกาะสีชัง

สตรีลย์ วัฒนสุภา

จับทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

พระราชทาน

สัญญาบัตร

กัณฑ์ขายเสมเป็น

“ท้าวศรีรักษา”

มีอำนาจบังคับบัญชา

ลูกบ้านบนเกาะสีชัง

ทั้หมก

W ระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์ไว้เมื่อ
ปี พ.ศ. ๒๔๑๙ (ปีชวด) ขณะเสด็จ
ประพาสเมืองจันทบุรีตอนหนึ่งว่า
"..... อนึ่งที่หมู่เกาะสีชังนี้ เราได้ตามเสด็จ
ทูลกระหม่อม (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๔) แต่เล็กๆ หรือโตแล้วก็ได้มาบ้าง
ได้เคยไปบ้านยายเสมที่เป็นท้าว กับไร่ทับทิม
ของแกล้งหนึ่ง พอนึกเค้าเก่าได้อยู่ ใน
ความเข้านั้นเห็นว่าจะจำได้ ครั้นปีขุนได้
มาไม่สู้สบายแล้วเรือจอดได้วัดทางไกลจะ
เดินไปที่หมู่บ้านก็กลัวไม่สบายจึงไม่ได้ไป วัน
นี้จึงเป็นที่ต้องการนัก จะไปดูหมู่บ้านนั้นด้วย
เราลงเรือโชต ๑๒ กรรเชียง (มีพระบรม
วงศานุวงศ์และข้าราชการตามเสด็จ) เมื่อไป
ถึงบนบกแล้วดูแปลกไป ที่คิดว่าจะจำได้เก่านั้น
เป็นการพันเพี้ยนเสียโดยมาก เราเดินไป
ในบ้านพบยายแยมลูกสาวที่ ๒ ของยายท้าว
เสม ยายท้าวเสมนี้ทูลกระหม่อมท่านทรงตั้ง
ให้เป็น ท้าวศรีรักษา ด้วยแกลเป็นคนแกล้มาก
อายุยืนมาจนถึงแผ่นดินนี้ ยังไปหาเราได้
หลายปี เมื่อตายนั้นอายุ ๑๐๐ ปีเศษ...."

และแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวรัชกาลที่ ๕ พระปิยมหาราช ก็ได้
พระราชทานความเจริญรุ่งเรือง ณ เกาะสีชัง
อันเป็นอนเอนกอนันต์ ในกาลต่อมา

เกาะสีชังนี้ ครั้งกระโน้นเมื่อราวกว่า
ร้อยปีมาแล้วเคยเจริญ ราษฎรอยู่ดีมีสุขใน
ลักษณะ...

...มองเห็นแต่ฟ้าสีทองผ่องอำไพ

จริงๆ ครับ สีซึ่งเคยเป็นสถานที่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ และรัชกาลที่ ๕ เสด็จแปรพระราชฐานเพื่อผ่อนพระราชอิริยาบถบ่อยครั้ง ในรัชสมัยสมเด็จพระปิยมหาราชนี้ ได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานความร่มเย็นปกแผ่เหนือเกล้าเหนือกระหม่อมพลกนิกรเหลือจะคณานับ สีซึ่ง นับเป็นสถานที่พักผ่อนตากอากาศของพระราชวงศ์และสามัญชนแห่งแรกในเมืองไทย

นอกจากนี้ เกาะสีชัง ยังเป็นสถานที่ประสูติของสมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลกอีกด้วย ในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๙ รัตนโกสินทรศก ๑๑๑ เรื่อง "การสมโภชเดือนสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอและก่อพระฤกษ์พระที่นั่ง และพระราชทานนามพระราชฐานที่เกาะสีชัง" วันที่ ๑๐ สิงหาคม บันทึกว่า "เวลาเช้าพระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการเข้าไปประชุมพร้อมกัน ณ สถานที่ที่จะก่อพระฤกษ์พระที่นั่งใหม่ เมื่อได้เวลาพระฤกษ์คือโมงหนึ่งกับ ๕๖ นาที (๐๗.๕๖ น.) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปยังที่นั้น มีพระราชดำรัสประกาศการสร้างพระที่นั่งใหม่นี้ ซึ่งจะพระราชทานนามว่าพระที่นั่งมณเฑียรรัตนโรจน์ และพระราชทานพระนามว่า พระจุฑาธุชราชฐาน ขณะนั้นเจ้าพนักงานได้ชักธงนามพระราชฐานขึ้นสู่ยอดเสาหน้าศาลากลาง ครั้นเวลาบ่าย (๑๔.๐๐ น.) พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการทั้งปวง เข้าไปในพระราชฐานทางประตูยามาคารวุฒิจิต พักอยู่ที่ศาลาหมอกมุงเมือง กองทหารตั้งแถวที่ทาง (ถนน) ปิดทองแผ่นข้างตำหนักมรดกสุทธี ครั้นได้เวลาพระฤกษ์จึงโปรดเกล้าฯ ให้มีการสมโภชเดือนสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอตามขัตติยราชประเพณี

สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก

ขณะเวียนเทียนสมโภชกองทหารมหาดเล็ก มีแถวหน้าเชิญธง จุฑาธุชธิปไตย ไปตั้งอยู่ทาง (ถนน) แล่นทองลิ้ม หน้าตำหนักมรดกสุทธี เมื่อเวลาพระราชทานแผ่นทองคำจารึกพระนามแก่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์นี้ว่า สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก สยามาธิบดีปกรมินทร์ จุฬาลงกรณ์ราชวโรรสฯ"

สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก ประสูติเมื่อวันอังคาร ขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะโรง ตรงกับวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๕ ทรงเป็นพระราชโอรสลำดับที่ ๗๒ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นองค์ที่ ๔ ในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระพันปีหลวง พระนามที่เอื้อขานกันเป็นการภายในว่า พูนกระหม่อมตัว นอกจากพระปรีชาในเชิงอักษรศาสตร์และดนตรีแล้ว ยังทรงเป็นผู้ก่อตั้ง และดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการ โรงเรียนเพาะช่าง ประสิทธิ์ประสาทวิชาช่างศิลปหัตถกรรมให้รุ่งเรืองมาจนทุกวันนี้

เทพฯ ไปยังหัวเมืองชายทะเล และแม่แตใน
ลำน้ำต่างๆ แต่ระหว่างสมุทรปราการกับ
เกาะสีชังนั้นจะมีเรือเดินเข้าออกลำหนึ่งต่าง
หากวันเว้นวัน”

เกาะสีชังมีอาคารเปิดให้พักตากอากาศ
ได้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๒
กลุ่มตึกที่พักแห่งนี้เรียกว่า อาศรมยสฐาน ดัง
ประกาศพระบรมราชโองการให้เปิดดังนี้

“มีพระบรมราชโองการมา ณ พระ
บันฑูรสุรสิงหนาท ให้ประกาศแก่มหาชน
ชาวสยาม และชาวต่างประเทศซึ่งเข้ามาพึ่ง
พระบรมโพธิสมภารอยู่ในสยาม ให้ทราบทั่ว
กันว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างอาศรมยส-
ฐานขึ้นไว้ ณ ตำบลเกาะสีชัง เป็นตึก ๓ หลัง
หลังหนึ่งเป็นตึกสี่เหลี่ยม ๒ ชั้น มี ๔ ห้อง
และเฉลียงหน้าทั้ง ๒ ชั้น หลังหนึ่งเป็นตึก
กลมมี ๓ ห้องและเฉลียงรอบ หลังหนึ่งเป็น
ตึกยาวมี ๕ ห้อง เฉลียงหน้าหลัง และมี
ครัวไฟห้องน้ำพร้อม ตึกทั้ง ๓ หลังนี้ได้ทรง
บริจาคพระราชทรัพย์ส่วนพระคลังข้างที่
พระราชทานให้สร้างขึ้นไว้ เพื่อให้เป็นที่
อาศรมแก่มหาชนทั้งปวง สมเด็จพระนาง
เจ้าบรมราชเทวี พระนางเจ้าวรราชเทวี
พระอรรคชายาเธอ ได้ทรงพระราชศรัทธา
บริจาคพระราชทรัพย์ประทานซื้อเครื่องตบ
แต่ง และภาชนะเครื่องใช้สำหรับอาศรม
การทั้ง ๓ หลังนี้ เพื่อมิให้ผู้มาอาศรมต้อง
จัดหามาแต่บ้านให้ได้รับความลำบาก เจ้า
พนักงานได้จัดการเสร็จตามพระราชประสงค์
ทุกประการ กำหนดพระราชทานพระบรม
ราชานุญาตให้ใช้อาศรมยสฐานที่นี้ตั้งแต่
วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๒ การเข้าพัก
อาศรมไม่ต้องเสียค่าเช่าใดๆ ทั้งสิ้น แต่
กำหนดให้พักได้ไม่เกินครั้งละ ๑๕ วัน พระ-
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราช
ดำเนินบำเพ็ญพระราชกุศลฉลองอาศรมยส-
ฐาน และในเวลาค่ำพระยาสมุทรบุรานุรักษ์
(เจ้าเมืองสมุทรปราการ ขณะนั้นเกาะสีชัง
ขึ้นอยู่กับสมุทรปราการ) ได้จัดงานเลี้ยงที่
ไฮเต็ล (ของเกาะ) ได้กราบบังคมทูลพระ
กรุณาเชิญเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย
พระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการ...”

ย้อนไปเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๑ พระบาท
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้นทรง
ดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยา
เธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ กรมขุนเทพทวารวดี
ได้เสด็จมาประทับรักษาพระองค์ที่เกาะสีชัง
นี้เช่นกัน ขณะนั้นยังไม่มีพระตำหนัก ต้อง
ประทับที่เรือนหลวงที่สร้างให้ฝรั่งเข้าพัก
ตากอากาศ หลังจากนั้นประมาณ ๑ เดือน
คือในเดือนกันยายน สมเด็จพระพันปีหลวง
ทรงพระประชวร คณะแพทย์กราบบังคมทูล
ให้เสด็จแปรพระราชฐานไปประทับ ณ เกาะ
สีชังเช่นเดียวกัน จึงเสด็จพระราชดำเนินโดย
เรือพระที่นั่ง ซึ่งก็เป็นที่อุ้นพระราชหฤทัยที่
สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอประทับอยู่ก่อนแล้ว
แต่การครั้งนี้ออกจะกระชั้นชิด การก่อสร้าง
ที่ประทับพลับพลากระทำไม่ทัน สมเด็จพระ
พันปีหลวง ต้องประทับในเรือพระที่นั่ง
บังเอิญขณะนั้นเป็นฤดูมรสุมคลื่นลมจัด เรือ
พระที่นั่งโคลงเคลงทำให้พระอาการกลับ
ทรุดลง ข้าราชการที่โดยเสด็จจึงขึ้นไปตั้ง
กระโจมพลับพลาถวายเป็นการชั่วคราว ใกล้
กับที่ประทับสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอฯ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ทรงนำความเจริญมาสู่เกาะสีชัง
มากมาย อาทิ กรมไปรษณีย์โทรเลข ได้เปิด
ทำการ ดังประกาศเป็นทางราชการว่า

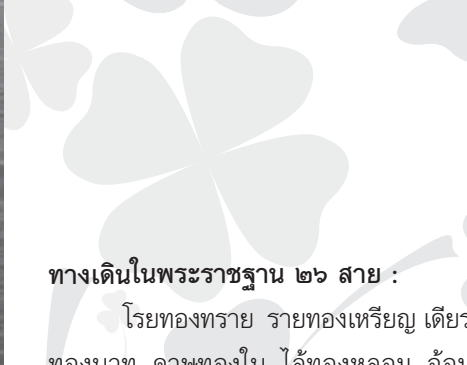
“ออฟฟิศฯ นี้จะได้เปิดรับส่งหนังสือ
ขายตัวตราและไปรษณียบัตร และหนังสือ
ต่างๆ ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์
ศก ๑๐๘ (พ.ศ. ๒๔๓๒) นี้ทุกวัน เปิดออฟฟิศ
ทำการตั้งแต่ ๑ โมงเช้า (๐๗.๐๐ น.) ไปจนถึง
บ่าย ๔ โมง (๑๖.๐๐ น.) เรือเมล์ที่จะเดินส่ง
หนังสือระหว่างกรุงเทพฯ กับเกาะสีชังจะใช้เรือ
“อุทัยราชกิจ” ออกจากกรุงเทพฯ วันหนึ่งและ
กลับในวันรุ่งขึ้น จะรับส่งคนโดยสารและรับ
สินค้าตามอัตราค่าโดยสารและค่าระวางด้วย
และกรมไปรษณีย์โทรเลขขณะนี้ยังได้เปิด
บริการเดินเรือโดยสารและสินค้า จากกรุง-

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ มีพระราชปรารภที่จะให้มีโรงเรียนสอนวิชาความรู้แก่เด็กชาวเกาะสีชัง สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศเป็นพระนางเจ้าพระวรราชเทวี ทรงทราบ ได้มีพระราชดำริว่าเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๓๔ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าอัชฎาภรณ์ธิดาฯ กรมหลวงนครราชสีมา ทรงพระประชวรพระอาการมาก ต้องเสด็จออกมารักษาพยาบาลอยู่ ณ เกาะสีชังนี้หลายเดือน ราษฎรชาวเกาะมีความจงรักภักดีเป็นธุระรับราชการสนองพระเดชพระคุณ โดยเต็มใจ ที่จะช่วยปลดเปลื้องพระวิตกที่จะรักษาพระโรคสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอฯ โดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย เมื่อสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอฯ หายประชวรแล้วจึงมีพระราชประสงค์จะทดแทนความภักดีของชาวเกาะ โดยพระราชทานสิ่งเป็นถาวรประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง จึงกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอรับพระราชทานพระบรมราชานุญาตที่จะจ่ายพระราชทรัพย์ในพระองค์ พระราชทานในการก่อสร้างโรงเรียน ตลอดจนการก่อสร้างบำรุงรักษา รวมทั้งเงินเดือนเบี้ยเลี้ยงครูอาจารย์ทั้งสิ้นต่อไปด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงยินยอมในพระกุศลเจตนาอันพิเศษนี้ จึงโปรดฯ พระราชทานนามโรงเรียน ให้เรียกโดยพระนามาภิไธยของพระราชเทวีว่า โรงเรียนเสาวภา เลด็จพระราชดำเนินเปิดเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๓๕ นักเรียนไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนแต่ประการใด นอกจากสมุดหนังสือและเครื่องเขียนต้องจัดหาเอง

พ.ศ. ๒๔๓๔ สมเด็จพระเจ้าฟ้าอัชฎาภรณ์ธิดาฯ กรมหลวงนครราชสีมา เสด็จไปรักษาอาการพระประชวรที่เกาะสีชัง เป็นเวลาเกือบ ๔ เดือน จึงได้มีการก่อสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์พระราชทานแก่ชาวเกาะสีชังอีกมาก มี "อัสฎาภรณ์" บ่อน้ำขนาดใหญ่สำหรับรับน้ำฝนเพื่อกักเก็บไว้ใช้อุปโภคบริโภคตลอดปี "สะพานอัสฎาภรณ์" สะพานเทียบเรือยื่นออกไปในทะเล ๑๒๐ เมตร "อัสฎาภรณ์ประภาคาร" กระโจมไฟสำหรับสังเกตเส้นทางเดินเรือยามค่ำคืน "เสาชอฎาภรณ์" บนยอดเขาที่ได้รับพระราชทานชื่อไว้ว่า "ยอดพระจุลจอมเกล้า" เป็นเสาชอฎาภรณ์แล่งเรือเข้าออกท่าเกาะสีชัง นอกจากนี้ในพื้นที่ชุมชนและหมู่บ้าน ยังมีถนนพระจุลจอมเกล้า ถนนวิชิต ถนนวิชาวุธ ถนนอัสฎาภรณ์

ถนนเสาวภา ถนนวัฒนา ถนนสายสวัสดิ์ ถนนจักรพงษ์ ท่าอากาศยาน ท่าเทววงศ์ ถนนสรรพเพช วัดอัสฎาภรณ์นิมิต และอีกหลายสิ่งหลายอย่าง รวมไปถึงงานพระราชพิธี งานพิธีหลากหลาย เคยมีการรับแขกเมืองหรือพระราชอาคันตุกะ เช่น เจ้าชายเฮนรี ดอเลี่ยนส์ แห่งฝรั่งเศส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดฯ พระราชทานเลี้ยงรับรองที่ "นเรศวรนคร" บรรดาข้าราชการบริพารชอบที่จะเรียกว่า "โฮเต็ล" สีชังเรื่องรองผ่องใส ราษฎรชาวเกาะได้รับพระมหากรุณาธิคุณรับพระราชทานเงิน เครื่องเรือนเครื่องใช้ และเครื่องมือประกอบอาชีพทั่วถ้วน

ลํารับ ๒ สาย :

เครื่องหอมปน สุนัขพันธุ์ปรง

บันได ๒๑ แห่ง :

จรูญนพรัตน์ จรัสนพเลาะห์ เสาวภา

จุลวัน มัชฌิมวัน มหาวัน

เงินตระหง่าน ม่านนาก ฉากสำริด

เรือนวัฒนา เรือนฟ่องศรี เรือน
อภิมรย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาล
ที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายศาลเจ้าที่ราษฎร
ชาวเกาะสีชังนับถือสักการะไปสร้างบนไหล่
เขา เป็นศาลมีช่อฟ้าใบระกา พระราชทาน
ชื่อว่า “ศาลศรีชลธารเทพ”

ต่อมา มีพระราชดำริว่า วัดอัมมวาท-
นิมิตนั้นตั้งอยู่บนไหล่เขาพระเนรโaml่าบาก
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนา
พระอารามขึ้นใหม่ที่เชิงเขายอดพระจุลจอม
เกล้าทางด้านทะเล แล้วพระราชทานนามว่า
“วัดจุฬาทิศธรรมสภาราม” เพื่อเฉลิมพระ
เกียรติ สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลลลล
ยุชนเพชรบูรณ์อินทราชัย แล้วยังคงยังยืนมา
จนทุกวันนี้ สมเด็จพระยาดำรงราชอา-
ณูภาพ ทรงเชิญรอยพระพุทบาทศิลา
มาจากพุทธคยาประเทศอินเดีย นำขึ้นทูลเกล้าฯ
ถวาย จึงโปรดเกล้าฯ ให้มีพิธีฉลองเป็นงาน
ใหญ่ แล้วเชิญขึ้นประดิษฐาน ณ ไหล่เขา
ยอดพระจุลจอมเกล้า พระราชทานชื่อที่นั้นว่า
“ไหล่คยาลิระ” ในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๓๔

ต่อไป ผมจะนำคุณๆ ไปสัมผัสบรรยากาศสวยสดงดงาม ทะเลกว้าง สายลม วิหกนกกาแมกไม้ ด้วยการนำซื้อต่างๆ ในพระราชฐาน ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ พระราชทานไว้อย่างละเมียดละไมฟังไพเราะรื่นหูใจ มาพรรณนาให้ฟังอย่างครบถ้วน

พระที่นั่ง ๔ องค์ :

โกสีย์วสุภณฺท์ มัณฑาตุรัตนโรจณฺ์ โชติ
รสประภาต์ เมขลามณี

พระที่นั่งมณเฑียรรัตนโรจน์ ภายหลังโปรดให้รื้อถอนย้ายมาสร้างใหม่ในพระราชวังดุสิตคือ “พระที่นั่งวิมานเมฆ” ในปัจจุบัน

ตำหนัก ๑๔ หลัง ในเขตพระราชฐาน :

วาสุกรีกองเก็จ เพ็ชรระยับ ทับทิมสด
มรกตสุทรี บุคราคม กำโกมิน นิลแสงสุก
มุกดาพราย เพทายใส ไพฑูรย์กลอก ดอก
ตะแบกลอย โอปอลจรัญ มุลการะเวก
เอกฟองมุก

ประตูประราชฐานชั้นใน ๘ ประตู :

นาคนารถชุ่มชุม ภูมิเทพาวาส จาตุ-
ราชสุราลัย ไตรตรึงษ์พิมาน ยามาการุจิต
ดลิตเทวสกา นิมมานรดี ศรีขัณฑ์สรวง

สระน้ำจืด ๓ สระ :

เทพันtha มหาโนดาดต์ ประพาส
ชลธาร

น้ำตก ๕ แห่ง :

ไอลหฺล้ง ถ้งธาร ปานร่่ม สมพู่ พรู
สาย

หน้าพ ๔ แห่ง :

ฟุ้งกระส่ำ แพร่เฉวียง เพนียงน้อย
ฝอยสหร่าย

บ่อน้ำ ๑๓ บ่อ :

เชิญอรลล ชวนดู ชูฉัตร พิศเพลล
เจรญใจ หทัยเณ เพญล้าราญ กานศลารอบ
ขอบก่อ ล้อหอย น้อยเขา เลาเหมื่อนคู่ ดู
เหมื่อนต่อ

ผมเล่าถึงสี่ซัง ครั้งเพื่องเรื่องรองไผ่
ฟ้าหน้าใส ยามมีดคำชาวเรือในทะเลเคยได้
เห็นไผ่ยิบระยับ รวากับดวงดาวบนฟากฟ้า
จากพระจุฑาธุชราชฐาน แสงไฟอมแววมของ
บ้านชาวเกาะ ผู้คนคึกคักไฟสว่างแฉวละแวก
ตลาดใกล้ท่าเรือภาณุรังษี และ ตลาดย่าน
มหามนตรี เรือหลวงจอดทอดสมอเรียงราย
ในยามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ
แปรพระราชฐานไปประทับ ณ สี่ซัง ดูอุ่น
หนาฝาคั่งเป็นหน้าเป็นตาของชาวเกาะ

ตอนนั้น ราษฎรสี่ซังมีทั้งสิ้นประมาณ
๘๖ ครอบครัว มีไร่นาและนอ่ยหนา ส่วน
ที่อยู่บนเนินเขานั้นไม่มีผลเป็นเรื่องเป็นราว
อะไร จึงโปรดเกล้าฯ ให้ปรับปรุงเป็นสวนมี
สนามหญ้าและตกแต่งถ้ำเชิงเขา พระราชทาน
ให้เป็นที่พักผ่อนของคนทั่วไป สวนนี้มีชื่อว่า
“อัมภาคะวัน”

อนึ่ง ตอนต้นมีการเอยถึงสตรีผู้หนึ่ง
ชื่อ “ยายเสม” เจ้าของไร่ทับทิมที่ในหลวง
รัชกาลที่ ๕ เสด็จไปทอดพระเนตร เมื่อครั้ง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔
เสด็จพระราชดำเนิน ยายเสมผู้นี้ เป็นผู้หลัก
ผู้ใหญ่คอยควบคุมดูแลเหล่าราษฎรที่มาเข้า
เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทหรือรับพระราชทาน
สิ่งของจากพระองค์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
ทุกครั้ง ยายเสมจัดการนำราษฎรรับเสด็จ
เป็นการเรียบร้อยบ่อยครั้งเข้า พระบาท
สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตร
ตั้งยายเสมเป็น “ท้าวศิริรักษา” มีอำนาจ
บังคับบัญชาลูกบ้านบนเกาะสี่ซังทั้งหมด จะ
ว่า ท้าวศิริรักษา เป็นผู้ใหญบ้านหญิงคนแรก
ของเมืองไทยก็น่าจะไม่ผิดกระมัง

สี่ซังอยู่สุขสบายไร้กังวล ได้เข้าเฝ้า
ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาท พระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๔ และรัชกาลที่ ๕ สมเด็จพระ
บรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ ขุนนาง
นอ่ยใหญ่ ชีวิตที่สี่ซังเหมือนกับ **ไขประทีป**
โคมแก้ว กำฟ้า เพื่อนจันทร์

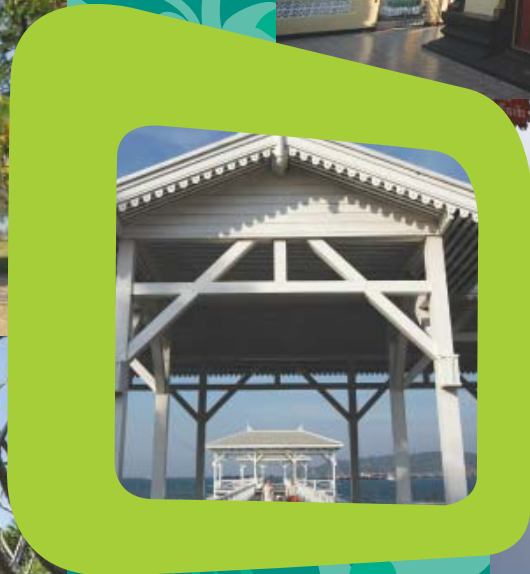
สรศิลป์ พ่างสภา (นามปากกา ตม.ผู้เต่า)

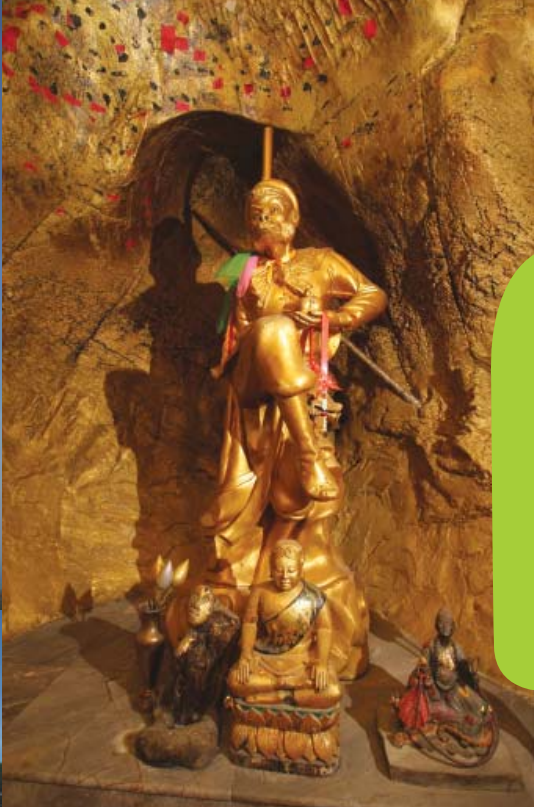
สถาปนิกจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
และผู้เชี่ยวชาญพิเศษประจำกองวิทยาการ
กรมตำรวจ

ผลงานในอดีต อาทิ ของเก่าเราลืมน, ตาม
เสด็จประพาสเดนมาร์ก ร.ศ. ๑๑๖, ตึกตาเสีย
กระบาล, ราตรีประดับดาวที่หัวหิน, สงคราม
มีดวงญี่ปุ่นบุกไทย ฯลฯ

Sichang Island

Koh Si Chang, or Sichang Island, has a special place in the history of the Chakri dynasty. Its remaining link to Royalty can be seen in the names around the island where almost everything is named after members of the Royal family of King Chulalongkorn. Some of the roads, buildings, bridges, parks and temples are named after high-ranking officers who contributed to their construction. Other sites were named after precious stones.

King Mongkut admired the island for its fresh and clean air, which he believed contributed to the long lives of the people who lived there. The face of Sichang Island changed considerably during the reign of King Chulalongkorn as it became a busy port and one of the gateways to Siam. After Prince Vajiravudh (who would later take the throne as King Rama VI) stayed on the island for over eight months to recover from an illness, Sichang became the most popular place for convalescence for members of the royal family.

สานฝัน.. ปั่นเครื่องเขี่ยนให้น้อง

นายมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล กรรมการ และผู้จัดการประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) กล่าวว่า "บริษัท เอสโซ่ และบริษัทในเครือเอ็กซอน-โมบิลในประเทศไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพบุคลากรว่า เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจ อีกทั้งเป็นกลไกที่สำคัญในการสนองตอบความต้องการของตลาดที่จะต้องก้าวให้ทันกับการเติบโตในระดับโลก ด้วยความท้าทายในการคัดสรรหาเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพและพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่ความเป็นมืออาชีพในอนาคต ต่อมาจึงได้มีการร่วมมือกับสายงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และปรับเปลี่ยนโครงการดังกล่าวให้เป็นโครงการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาในรูปแบบใหม่ ใช้ชื่อว่าโครงการ "Esso Challenge - Innovative Internship" โดยมุ่งเน้นการฝึกอบรมไปทางด้านทักษะในการบริหารจัดการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การวิจัยและการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบสังคม รวมถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรมในตนเอง

"โครงการเอสโซ่ ชาเลนจ์ ได้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี อย่างต่อเนื่อง และในปีนี้เป็นโครงการเอสโซ่ ชาเลนจ์ ได้ดำเนินเข้าสู่ปีที่ ๕ แล้ว นอกจากนั้นกิจกรรม "สานฝัน..ปันเครื่องเขียนให้น้อง" นับเป็นกิจกรรมแรกของโครงการเอสโซ่ ชาเลนจ์ 2009 ที่จัดขึ้นเพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับนักศึกษาในโครงการ ก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมนิสิตนักศึกษา ในช่วงปิดภาคฤดูร้อนในปี ๒๕๕๒ ที่จะถึงนี้"

น.อ. เกออด่านช้าง.... ดินแดนที่เต็มไปด้วยไร้อ้อย อยู่ติดชายแดนพม่า พื้นที่ทางไกลที่สภาพความเป็นอยู่ของประชากรแตกต่างจากอำเภอเมืองหรืออำเภออื่นๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอำเภอที่ต้องการความช่วยเหลือทั้งด้านสาธารณสุข การศึกษา การคมนาคม และการพัฒนาในด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก

บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) และ โครงการเอสโซ่ ชาเลนจ์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการให้โอกาสทางการศึกษาเพราะถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ควรปูพื้นฐานให้แก่เยาวชน เพื่อให้เด็กๆ เหล่านั้นได้มีวิชาความรู้ติดตัวไปเพื่อประกอบอาชีพในภายภาคหน้า ประกอบกับจุดมุ่งหมายหลักของโครงการฯ ในปีนี้คือ "The Root of Success" เพราะบริษัทฯ มีความเชื่อว่าการศึกษาคือรากฐานที่สำคัญสำหรับเยาวชน ทางโครงการฯ จึงเลือกที่จะไปทำกิจกรรมสานฝัน..ปันเครื่องเขียนให้น้อง ณ โรงเรียนในพื้นที่ทางไกลในถิ่นทุรกันดารจำนวน ๔ แห่ง ในอำเภออ่าวช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งได้แก่ โรงเรียนบ้านกกเขียง โรงเรียนบ้านหนองกระดี่ โรงเรียนบ้านทับกระดาศ และโรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ผ่านมา

โครงการฯ ได้บอกกล่าวเพื่อนพนักงาน เอสโซ่ในการร่วมบริจาคอุปกรณ์การเรียนการสอน ทั้งหนังสือเรียนและเครื่องเขียน ซึ่งได้รับการตอบรับอย่างล้นหลามโดยสังเกตได้จากสิ่งของที่เพื่อนพนักงานบริษัทเอสโซ่ฯ ส่งมาร่วมบริจาค นอกจากนั้นทางบริษัทได้มอบคอมพิวเตอร์จำนวน ๑๐ เครื่อง โดยแบ่งให้แก่โรงเรียนทั้ง ๔ แห่ง สโมสรพนักงาน เอสโซ่ก็ได้นำชุดเครื่องเล่นทีวีดีพร้อมลำโพงไปมอบให้ทั้ง ๔ แห่ง นอกจากนั้น ทางโครงการฯ ได้เตรียมอุปกรณ์ เครื่องเขียนชุดใหม่ ครบชุดใส่ในกระเป๋าเป้เพื่อไปแจกเด็กๆ คนละชุด ที่สำคัญทางทีมงานได้เตรียมอาหารกลางวันมื้อพิเศษ พร้อมกับไอศกรีมของโปรดไว้ให้น้องๆ ทานกันอีกด้วย

นางสาวบุษยา กฤตยารัตน์ ผู้จัดการ สโมสรพนักงานเอสโซ่ นำทีมพนักงานร่วมกันนำอุปกรณ์วีดีทัศน์ไปบริจาคให้แก่โรงเรียนทั้ง ๔ แห่ง กล่าวว่า “เมื่อทางสโมสรฯ ได้ทราบเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อเด็กนักเรียนที่โรงเรียนในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ทางสโมสรฯ มีความยินดีที่จะมีส่วนร่วมในการจัดหาอุปกรณ์การสอนเพื่อนำไปบริจาคให้โรงเรียนต่างๆ ประกอบกับ สโมสรฯ มีงบประมาณส่วนหนึ่งที่มาจากการจัดหารายได้การกุศล จึงได้จัดซื้อชุดเครื่องเล่นทีวีดี และลำโพงบริจาค เพื่อส่งเสริมการศึกษาทางไกล ร่วมกับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทางฝ่ายบริการระบบข้อมูล (ExxonMobil Information Technology) ได้มอบให้มาและยังประทับใจในความมุ่งมั่นของทางคุณครูและทางโรงเรียน เพราะเมื่อได้เห็นสภาพโรงเรียน และได้สนทนากับผู้อำนวยการโรงเรียนแล้ว รู้สึกว่ายังมีเด็ก ๆ ที่อำเภอด่านช้างหลายคนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา บางคนต้องลาออกจากโรงเรียนเพื่อช่วยผู้ปกครองทำงาน ทั้งๆ ที่เด็กๆ เหล่านั้นเป็นเด็กที่มีผลการเรียนที่ดี แต่ด้วยเหตุผลและภาระของครอบครัวจึงทำให้พวกเขาต้องพลาดโอกาสทางการศึกษา นอกจากนี้ ทางผู้อำนวยการและคุณครูในแต่ละโรงเรียนมีความตั้งใจที่จะพัฒนาการศึกษาให้แก่เด็กอย่างเต็มที่ ท่ามกลางข้อจำกัดในด้านจำนวนของครูและอุปกรณ์การศึกษา”

จุดประสงค์หลักของกิจกรรม สานฝัน...ปันเครื่องเขียนให้น้องคือ ปลุกฝังกิจกรรมเพื่อสังคมให้กับนักศึกษาทั้ง ๔๗ คน ที่ผ่านการคัดเลือกรอบแรกจากโครงการ เอสโซ่ ชาเลนจ์ 2009 เพื่อให้นักศึกษาเหล่านี้ได้มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม และเป็นการสร้างมิตรภาพระหว่างกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ก่อนที่จะคัดเลือกเหลือเพียง ๓๐ คน ในการเข้าร่วมโครงการเอสโซ่ ชาเลนจ์ 2009 ที่จะมีการฝึกงานในภาคฤดูร้อน ปี ๒๕๕๒ โดยนักศึกษาจะต้องช่วยกันสร้างสรรค์กิจกรรมสันถวนการ และแบ่งปันความรู้เกี่ยวกับเรื่องของ “ความสามัคคี” ผ่านการแสดงประกอบการเล่านิทาน ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสามัคคีให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ๑ ถึง ประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้เข้าใจ โดยที่นักศึกษาจากโครงการฯ จะต้องสร้างสรรค์อุปกรณ์ในการสื่อสารเพื่อใช้ในการเล่านิทานเกี่ยวกับความสามัคคีทั้ง ๕ เรื่อง ให้กับน้องๆ นักเรียนในโรงเรียนทั้ง ๔ แห่ง

ทางทีมงานแบ่งนักศึกษาออกเป็น ๕ กลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมกับนักเรียนโรงเรียนบ้านทับกระดาศจำนวน ๑ กลุ่ม โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม จำนวน ๑ กลุ่ม โรงเรียนบ้านกกเคียง จำนวน ๑ กลุ่ม และโรงเรียนบ้านหนองกระดี่ จำนวน ๒ กลุ่ม เนื่องจากโรงเรียนบ้านหนองกระดี่มีจำนวนนักเรียนกว่า ๑๐๐ คน ในขณะที่อีก ๓ โรงเรียนมีจำนวนนักเรียน ๔๐-๖๐ คนต่อแห่ง

ลาดยาง ผู้ปกครองนักเรียนมีเชื้อสายชาว
ละว้า มีรายได้น้อยมากจากการทำไร่ รับจ้าง
นักเรียนบางคนต้องออกจากโรงเรียนเพื่อไป
ช่วยผู้ปกครองตัดอ้อย จึงทำให้พวกเขา
เหล่านั้นขาดโอกาสการเรียนรู้

โครงการ สานฝัน...ปั้นเครื่องเขียน
ให้น้อง นับเป็นอีกหนึ่งโครงการเพื่อสังคม

การตลาดอย่างบูรณาการ และด้านความ
เป็นผู้นำ โดยมีผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จาก
บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
และบริษัทในเครือเอ็กซอนโมบิลในประเทศไทย
รวมถึงอาจารย์จากมหาวิทยาลัยชั้นนำ
มาเป็นวิทยากรผู้สอนอย่างใกล้ชิด

นักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ผู้
ปกครองนักเรียนมีอาชีพหาของป่า ทำไร่ และ
รับจ้างทั่วไป นักเรียนยังขาดแคลนทุนทรัพย์
ในการเรียน นอกจากนั้น ยังขาดแคลนบุคลากร
ครู และการโรงผู้ดูแลโรงเรียน ทุก
โรงเรียนมีภาระที่ต้องดำเนินงานโครงการ
อาหารกลางวัน รวมถึงอาคารเรียนในบาง
ส่วนเริ่มชำรุดเสียหายตามกาลเวลา แต่ละ
โรงเรียนมีคุณครูเพียง ๓-๔ ท่านต่อการสอน
หนังสือตั้งแต่อนุบาล ๑ ถึงประถมศึกษาปีที่
๖ นักเรียนบางชั้นต้องฟังการเรียนผ่านทาง
โครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
เพราะมีบุคลากรในการสอนไม่เพียงพอ หาก
ถึงคราวหน้าฝน จานดาวเทียมที่ใช้ในการ
เรียนผ่านทางไกลก็จะไม่สามารถรับภาพได้
บางโรงเรียน เช่น โรงเรียนบ้านกกเคอญ เป็น
โรงเรียนตั้งอยู่บนพื้นที่กันดารภูเขา การ
คมนาคมไม่สะดวก ในฤดูฝนมีน้ำป่าทำให้ถูก
ตัดขาดจากการเดินทางภายนอก ทางเข้า
โรงเรียนเป็นทางลูกรัง มีฝุ่นและเป็นหลุมบ่อ
ต้องเดินทางประมาณ ๖-๗ กม. จากถนน

ของโครงการ เอสโซ่ ชาเลนจ์ 2009 เพื่อ
สร้างจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนให้กับนิสิต-
นักศึกษา และเป็นพื้นฐานด้านจริยธรรมที่จะ
ทำให้นิสิต-นักศึกษาเหล่านี้ สามารถนำมา
ประยุกต์ใช้ได้ เมื่อต้องออกไปสู่ชีวิตการ
ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมี
จริยธรรม

งานนี้เรียกได้ว่า สุขใจผู้ให้... อิ่มใจ
ผู้รับ แถมเด็กๆ ยังอึดท้องกลับบ้านอีกด้วย

เกี่ยวกับโครงการเอสโซ่ ชาเลนจ์

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ "Esso
Challenge 2009 - Innovative Internship"
เป็นโครงการฝึกอบรมนิสิต-นักศึกษาในระดับ
อุดมศึกษาชั้นปีที่ ๓ ไม่จำกัดคณะ จากสถาบัน
การศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ ให้มี
ความพร้อมในทุกด้านก่อนจบการศึกษา และ
ก้าวเข้าสู่ความเป็นมืออาชีพอย่างมีจริยธรรม
ในการทำงาน รวมทั้งให้เกิดการพัฒนาทักษะ
ในด้านต่างๆ อาทิ การค้นคว้าวิจัยข้อมูล
การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร

Esso Challenges 2009 Students: Dream Weavers

Esso Club joined 47 Esso
Challenges Internship students in
the presentation of educational
materials and audio-visual
equipment to four schools in
the remote Dan Chang District,
Suphan Buri Province.

A training program for junior
university students, the "Esso
Challenge 2009 - Innovative
Internship" Program is organized
by Esso (Thailand) Public Com-
pany Limited to give the students
an opportunity to gain business
exposure before graduation.

พระมหากษัตริย์คุณ เกื้อหนุนการศึกษาสตรีไทย

วิสุทธิจิตรา วาณิชสมบัติ

อาคารราชินุทิศ

โรงเรียนราชินี สมัยก่อน

โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์

เมื่อเอ่ยถึงขัตติยนารีผู้ทรงคุณูปการอย่างยิ่งต่อการศึกษาของสตรีไทยในสมัยรัชกาลที่ ๕ แล้ว ผู้คนย่อมรำลึกนึกถึงพระมหากษัตริย์คุณอันยิ่งใหญ่ของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ สมเด็จพระอัครมเหสี ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ที่ทรงเกื้อหนุน และเสริมสร้างรากฐานการศึกษาของสตรีไทยให้เข้มแข็ง โดยการบริจาคพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อสร้างโรงเรียนสำหรับเด็กหญิงจำนวนมาก ทั้งในพระนคร * และต่างจังหวัด จนเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับการศึกษาของบุรุษ สืบมาจนกระทั่งทุกวันนี้

ในโอกาสครบรอบ ๑๔๖ ปี แห่งวันพระราชสมภพ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ที่เวียนมาถึง ขอนำเรื่องราวของพระราชกรณียกิจสำคัญทางด้านการศึกษามาถ่ายทอดเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและเป็นพระอนุสรณ์แห่งสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงเปี่ยมด้วยพระเมตตาและพระอัจฉริยภาพพระองค์นั้น

ประกายแรกแห่งการศึกษา

ในประเทศไทย การศึกษาแผนตะวันตก เริ่มต้นขึ้นอย่างจริงจังในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่ออิทธิพลของอารยธรรมตะวันตกเข้ามามีบทบาทในประเทศมากขึ้น โดยคณะมิชชันนารีอเมริกัน ที่นำคริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ พร้อมกับความรู้ ความคิดและวิทยาการแผนใหม่ทางด้านวิทยาศาสตร์ เช่น การพิมพ์ การแพทย์ การศึกษา ฯลฯ เข้ามาเผยแพร่ในเมืองไทย ทำให้คนไทยที่ตื่นตัวและยอมรับ เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ของโลกมากขึ้น มิชชันนารีผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีได้แก่ หมอเบรดเลย์ (Dr.Dan Beach Bradley) หมอเฮาส์ (Dr.Samuel Reynolds House) หมอโยนส์ (Dr. John Taylor Jones) หมอแมตตูน (Professor Stephen Mattoon) เป็นต้น

ก้าวแรกของการศึกษาไทย

การศึกษาของไทยเริ่มต้นบทบาทขึ้นเมื่อ บาทหลวงเจสซี คาสเวล (Reverend Jesse Caswell) มิชชันนารีอเมริกันที่คนไทยเรียกว่า ‘หมอกัสแวน’ หรือ ‘หมอทัสกัน’ ได้ถวายการสอนวิชาภาษาอังกฤษแก่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า ขณะยังทรงผนวชอยู่ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร จนทรง

มีความรู้ภาษาอังกฤษอย่างแตกฉาน ลึกซึ้งสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี พระองค์ได้ทรงเห็นความสำคัญของการศึกษาหาความรู้สาขาอื่นๆ ของพระสงฆ์ จึงทรงอนุญาตให้พระสงฆ์ศึกษาภาษาอังกฤษกับหมอคาสเวลตามความสนใจได้ด้วย แม้พระประยูรญาติและขุนนางชั้นผู้ใหญ่ ก็ยังมีโอกาสได้ศึกษาภาษาอังกฤษจากคณะมิชชันนารีเช่นกัน ทว่ามุ่งหมายไปเพื่อการศิลาวิชาเฉพาะมากกว่า เช่น พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมุ่งศึกษาวิชาการทหารเรือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท ทรงมุ่งศึกษาวิชาแพทย์แผนฝรั่ง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังโปรดเกล้าฯ ให้คณะมิชชันนารี ประกอบด้วยสตรี ๓ คน คือ หม่อมบริดเลย์ หม่อมแมตตูน และหม่อมโยนส์ เข้าไปสอนภาษาอังกฤษแก่สตรีในพระบรมมหาราชวัง ส่วนบุตรหลานของบรรดาขุนนางต่างๆ ก็ได้ขอเรียนภาษาอังกฤษจากมิชชันนารีเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ด้วยเช่นกัน

โรงเรียนราษฎร์สตรีแห่งแรก

หลังจากหม่อมแมตตูนได้เริ่มต้นสอนหนังสือเด็กหญิงกลุ่มหนึ่งในหมู่บ้านมอญในปี พ.ศ.๒๓๙๕ พัฒนาการด้านการศึกษาของสตรีได้เริ่มเป็นจริงเป็นจังขึ้น เมื่อภรรยาของหมอเฮาส์ คือ หม่อมเฮาส์ ได้จัดตั้งสถานศึกษาสำหรับสตรี บริหารเป็นโรงเรียนที่วังหลัง ผังธนบุรี ต่อมาได้พัฒนาเป็นโรงเรียนราษฎร์สตรีชื่อ “โรงเรียนกุลสตรีวังหลัง” ในปี พ.ศ. ๒๔๑๗ ถือว่าเป็นโรงเรียนประจำของเด็กหญิงแห่งแรก นักเรียนที่นี่ไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายใดๆ ปัจจุบันย้ายมาอยู่ที่ฝั่งพระนคร โดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย” บ่อยครั้งที่มีผู้คนเรียกขานโรงเรียนนี้ว่า “โรงเรียนหม่อมไคล” ทั้งนี้ เพราะมีหม่อมไคล (Ms. Edna Sarah Cole) เป็นครูใหญ่นั้นเอง

สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ

สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ทรงมีพระนามเดิมว่า “พระองค์เจ้าเสาวภาผ่องศรี” ทรงเป็นพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ กับสมเด็จพระปิยมมาติ ศรีพัชรินทรมาตา (เจ้าจอมมารดาเปี่ยม ได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จพระปิยมมาติ ศรีพัชรินทรมาตา ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) ประสูติ ณ พระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๐๖ ทรงรับราชการฝ่ายใน เป็นพระภรรยาเจ้าพระองค์หนึ่งในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงมีพระอิสริยยศว่า “พระนางเธอ พระองค์เจ้าเสาวภาผ่องศรี” และเจริญพระอิสริยยศสืบมาโดยลำดับดังนี้ พระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระราชเทวี พระนางเจ้า พระวรราชเทวี สมเด็จพระนางเจ้า พระอัครราชเทวี และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เนื่องจากได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในคราว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสยุโรปครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๔๐ นับเป็นพระอิสริยยศพระอัครมเหสี ที่สูงศักดิ์ยิ่งกว่าพระมเหสีพระองค์อื่น

ทรงมีพระราชโอรสและพระราชธิดารวม ๑๔ พระองค์ (พระราชโอรส ๗ พระองค์ พระราชธิดา ๒ พระองค์ และตกเสีย ๕ พระองค์) ในบรรดาพระราชโอรส มีอยู่สองพระองค์ที่ได้เสวยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงคุณานคุณอย่างยังต่อประเทศชาติในเวลาต่อมา คือพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ครั้นถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๓ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงเฉลิมพระปรมาภิไธยเป็น “สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง” และทรงมอบการปกครองในพระบรมมหาราชวังถวายเป็นสิทธิ์ขาดแก่พระองค์ด้วย

พระมหากรุณาธิคุณ เกื้อหนุนการศึกษสตรีไทย

สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชดำริว่า บ้านเมืองจะเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างยั่งยืน ต้องอาศัยพื้นฐานที่มั่นคงของการศึกษาชาติ และผู้คนที่ชาญฉลาดที่มีโอกาสได้รับการศึกษาเล่าเรียนอย่างทั่วถ้วนหน้าโดยไม่มีข้อจำกัด นอกจากนี้ยังทรงสนพระทัยในการพัฒนาบทบาทของสตรีเป็นอย่างมาก ประกอบกับในเวลานั้นทางการได้จัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กชายมาแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ บริจาคพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ในปี พ.ศ. ๒๔๔๔ เพื่อจัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กหญิงขึ้นในพระนครเป็นแห่งที่สองถัดจาก โรงเรียนกุลสตรีวังหลัง พระราชทานนามว่า “โรงเรียนบำรุงสตรีวิชา”

ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๔๔๗ ทรงเปิดโรงเรียนสำหรับอบรมการบ้านการเรือน กิริยามารยาท และวิชาการต่างๆ แก่กุลธิดาของข้าราชการสำนัก และบุคคลชั้นสูง ได้แก่ “โรงเรียนสุนันทาลัย” หลังจากนั้น ทรงอุปถัมภ์โรงเรียนสตรีแห่งอื่นๆ ทั้งที่ตั้งอยู่ในพระนคร เช่น โรงเรียนเสาวภา โรงเรียนราชินี โรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์ และโรงเรียนในต่างจังหวัด ได้แก่ โรงเรียนนิวเซียมมาตุ และโรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม ฯลฯ นอกจากนี้จะทรงบริจาคพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อก่อตั้งโรงเรียนแห่งต่างๆ และยังทรงจ่ายเงินเดือนครูในโรงเรียนที่ทรงอุปถัมภ์ และโรงเรียนแห่งอื่นๆ ด้วย

โรงเรียนจากพระมหากรุณาธิคุณ

โรงเรียนเสาวภา (วิทยาลัยเสาวภาในปัจจุบัน) จังหวัดพระนคร ตั้งอยู่เลขที่ ๓๓๗ ถนนบ้านหม้อ แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร เกิดจากการรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ๒ แห่ง แห่งหนึ่งชื่อว่า “โรงเรียนบำรุงสตรี

อาคารเดิม โรงเรียนเสาวภา

วิชา” ที่ก่อตั้งโดยพระยาปรียัติธรรมธาดา เมื่อครั้งยังเป็นหลวงประเสริฐอักษรนิติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๔ อีกแห่งหนึ่งคือ “โรงเรียนเสาวภา” เดิม ตั้งอยู่ฝั่งเดียวกับโรงเรียนราชินี บริเวณปากคลองตลาด ซึ่งก่อกำเนิดโดยพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ทรงบริจาคพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ จัดตั้งเป็นโรงเรียนสำหรับสตรี พระราชทานพระนามาภิไธยของพระองค์เป็นชื่อโรงเรียน ในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๙ โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายโรงเรียนเสาวภา ไปรวมกับโรงเรียนบำรุงสตรีวิชา ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนเสาวภา” และทรงบริจาคพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สร้างอาคารเรียนเพิ่ม แล้วคัดเลือกนักเรียนชายออก คงเหลือแต่นักเรียนหญิงล้วน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ กระทรวงศึกษาธิการประกาศรวมสถานศึกษาทางการช่าง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๘ แห่งเข้าด้วยกัน แล้วขนานนามใหม่ว่า “วิทยาลัยอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร วิทยาเขต ๖ เสาวภา” หรือ “วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา”

โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง

นักเรียนหญิงพยาบาล ศิริราชพยาบาล

โรงเรียนสุนันทาลัย-โรงเรียนราชินี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานกำเนิดโรงเรียนราชินีขึ้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๔๗ บนที่ดินอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระองค์ ที่มุมตึกอู่ช่างและถนนจักรเพชร ตำบลปากคลองตลาด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. ๒๔๔๘ ทรงกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ย้ายโรงเรียนราชินีมาอยู่ในสถานที่สุนันทาลัย**เดิมเป็นโรงเรียนเดียวกันโรงเรียนราชินีจึงได้ย้ายมาตั้งยังเลขที่ ๔๔ ถนนมหาธาตุ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ จนถึงทุกวันนี้ ทรงมีพระเมตตาและสนพระราชหฤทัยโรงเรียนราชินีมาก ถึงกับเสด็จฯ มาประทับเป็นประธานในงานรื่นเริงประจำปีงานพระราชทานประกาศ-

นียบัตร และรางวัลแก่นักเรียน ทรงพระราชทานเข็ม และเหรียญพระนามาภิไธยย่อ “ส.พ.” แก่ครูผู้ช่วยในกิจการของโรงเรียน นักเรียนที่สอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ ๖ ผู้ที่มีความประพฤติดีเยี่ยมและหมั่นเรียนเป็นที่หนึ่งด้วย

โรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้สร้าง “โรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์และหญิงพยาบาล” ขึ้นภายในบริเวณศิริราชพยาบาล เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๙ ซึ่งนับเป็นโรงเรียนพยาบาลแห่งแรก และเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาด้านการพยาบาลของประเทศ ต่อมา มีการปรับปรุงการเรียนด้านการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จนถึงระดับปริญญาบัณฑิตเป็นครั้งแรกของประเทศ ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๔๑๕ ได้แยก “โรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์และหญิงพยาบาล” ราชแพทยาลัย ออกจากคณะแพทยศาสตร์ จัดตั้งเป็นคณะพยาบาลแห่งแรกของไทย คือ “คณะพยาบาลศาสตร์” สังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล

มาถึงปัจจุบัน มีการขยายหลักสูตรจนสามารถจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกได้ ที่ตั้งปัจจุบันของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คือ เลขที่ ๒ ถนนพราหมณ์ กรุงเทพฯ

โรงเรียนวิเชียรมาตุ - โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง

ตั้งอยู่ที่ตำบลโคกหล่อ อำเภอเมืองจังหวัดตรัง ถือกำเนิดขึ้นมาจากพระราชประสงค์อันก่อปรด้วยพระมหากษัตริย์คุณและพระราชปราชญ์ในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ครั้งเสด็จประพาสจังหวัดตรัง ในปี พ.ศ. ๒๔๕๕ (รัชกาลที่ ๖) ขณะประทับพักผ่อนสำราญพระราชอิริยาบถ ณ ตำหนักพ่อนกยาทรงเห็นถึงความเหมาะสมของทำเล ตำบล

****โรงเรียนสุนันทาลัย เมื่อโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง ได้พระราชทานชื่อว่า “โรงเรียนสุนันทาลัย” เพราะเวลานั้น คำว่า “โรงเรียน” ยังไม่เกิดขึ้น จึงใช้ทับศัพท์ภาษาอังกฤษ “school” การก่อตั้ง “โรงเรียนสุนันทาลัย” โปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ของสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ (พระเชษฐภคินีพระองค์ใหญ่ของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ) อันเป็นพระบรมคถ เพื่ออุทิศกุศลพระราชทานแก่สมเด็จพระอัครมเหสีพระองค์แรก ซึ่งว่ากันว่าทรงมีพระราชอัธยาศัยใฝ่ในการศึกษา พระปณิญาเจียมแปลมากพระองค์หนึ่งใบบรรดาเจ้านายฝ่ายใน**

ทับเที่ยง ในการจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อปลูกปัญญาแก่กุลบุตรกุลธิดา จึงพระราชทานทรัพย์เงินส่วนพระองค์เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท ให้สร้างโรงเรียนขึ้น พระราชทานนามว่า “โรงเรียนวิเชียรมาตุ” มีความหมายว่า “พระราชชนนีของ พระปรเมนทรมหาวิชราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว” ในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ พระราชทานทรัพย์เงินส่วนพระองค์เพิ่มเติมอีกจำนวน ๒,๐๐๐ บาท สำหรับสร้างอาคารเรียนหลังที่สอง เพื่อรองรับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้นจากการตื่นตัวทางการศึกษาของชาวจังหวัดตรัง พระราชทานนามว่า อาคาร “สภาราชนี”

ต่อมา จังหวัดตรัง ได้เปิด “โรงเรียนสตรีประชาบาล” ให้เป็นโรงเรียนสำหรับกุลธิดาของชาวตรัง ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยใช้อาคารสภาราชนี เป็นสถานที่สอนนักเรียนหญิง จนกระทั่ง ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ได้ย้ายนักเรียนเหล่านี้ จากอาคารสภาราชนีไปอยู่ที่โรงเรียนสตรีประชาบาล และใช้ชื่ออาคารสภาราชนี เป็นชื่อโรงเรียน คือ ‘โรงเรียนสภาราชนี’ ตลอดมาจนถึงทุกวันนี้ ปัจจุบันโรงเรียนสภาราชนี จังหวัดตรัง ตั้งอยู่ที่ ๑๔๒ ถนนวิเศษกุล ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ที่มาข้อมูล/ภาพประกอบ

- หนังสือประวัติศาสตร์ไทย ฉบับพัฒนาการประวัติศาสตร์ศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๐๘ ของ อาจารย์ เสทียน ศุภโสภณ พ.ม. ปี พ.ศ. ๒๕๐๘
- พระบรมราชินี และเจ้าจอมมารดา โดย ส.พลายน้อย
- สตรีแถวหน้าในประวัติศาสตร์เอเชีย โดย ศ.ดร.ปิยนดา บุนนาค และ รศ.ดร.สุวดี เจริญพงศ์
- สามราชินีคู่บัลลังก์ ร.๕ โดย แสงเทียน ศรีธธาไทย
- สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี โดย อุทุมพร สุนทรเวช
- บทความเรื่อง “โรงสุกุลสุนันทาลัย” ของ จุลดา ภักดีภูมิทร์ นิตยสารสกุลไทย ฉบับที่ ๒๖๕๔ ปี ๕๑ ประจำวันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔
- วิถีพิเศษ สารานุกรมเสรี
- www.oknation.net
- เว็บไซต์เหรียญโบราณ <http://coinantique.tarad.com>

พระราชนิพนธ์สาวรีย์ ที่โรงเรียนราชินีบูรณะ

โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ในการสร้างโรงเรียนสตรีประจำมณฑลอยุธยาขึ้น เนื่องในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕๐ พรรษา พระราชทานนามว่า “โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์” โรงเรียนแห่งนี้ เริ่มการก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๔๖๐ บนเนื้อที่ ๑๔ ไร่ ๑ งาน ๓๘ ตารางวา ของวัดขวาง ซึ่งเป็นอาคารชั้นเดียวก่ออิฐถือปูนแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ เป็นอาคารเรียนหลังแรก มีพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๒ เริ่มเปิดสอนชั้นประถมศึกษาแก่นักเรียนทั้งหญิงและชาย ในวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ ได้รับการยกฐานะให้เป็นโรงเรียนสตรีประจำจังหวัด ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนสตรีจอมสุรางค์อุปถัมภ์” ขยายชั้นเรียนถึงระดับมัธยมศึกษา ปัจจุบัน โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๑๑๗ หมู่ที่ ๕ ถนนอุทอง ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม

ตั้งอยู่ที่ถนนหน้าพระ ตำบลพระปฐม

โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์

เจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ ๑๑ ไร่ ๑ งาน ๒๗ ตารางวา ย้อนไปในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ เจ้าพระยาศรีวิชัย สมุหเทศาภิบาลมณฑลนครชัยศรี ได้ขอครุสตรียจากกระทรวงธรรมการ เพื่อจัดตั้งโรงเรียนสตรีประจำมณฑล โดยการเช่าห้องแถวริมถนนซ้ายพระของพระคลังข้างที่ ๒ ห้อง เปิดสอนครั้งแรกในปลายปีเดียวกันนั้น โดยมีนักเรียนเพียง ๗ คน แต่ต้องย้ายมาตั้งที่เรือนข้างที่פקองเสือป่า ใกล้ห้องสมุดประชาชนเพราะโรงเรียนถูกไฟไหม้

ต่อมา พระยามหาอำมาตย์ อุปราชภาคตะวันตก และสมุหเทศาภิบาลนครชัยศรี เห็นความจำเป็นในการตั้งโรงเรียนถาวรขึ้น จึงมอบหมายให้ภรรยา คือ คุณหญิงทองอยู่ ข้าหลวงคนสนิทของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ เข้าเฝ้าฯ ขอพระราชทานเงินเพื่อสร้างโรงเรียนหญิงประจำมณฑล จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินจำนวน ๒๕,๐๐๐ บาท สร้างโรงเรียนราชินี

เหรียญหมูตัวผู้มีเขี้ยว ด้านหน้าและด้านหลัง

บูรณะขึ้น สร้างเสร็จสามารถเปิดสอนได้ในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๑ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระบรมฉายาลักษณ์ขนาดใหญ่และโปรดเกล้าฯ ให้กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากรเป็นผู้แทนพระองค์มาเปิดโรงเรียนเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๖๒ พระราชทานนามว่า “ราชินีบูรณะ”

ที่สุดแห่งพระชนม์ชีพ

จากการที่พระองค์ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นานถึง ๙ เดือน ซึ่งถือว่าเป็นภาระอันหนักยิ่ง ประจวบกับการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชสวามีผู้ทรงเป็นที่จงรักภักดีอย่างยิ่ง ได้สร้างความวิปโยคโศกเศร้ามากระเทือนพระราชนิเวศน์อย่างแสนสาหัสอยู่มิรู้วาย เป็นเหตุให้พระอนามย์ไม่ทรงสมบูรณ์แข็งแรง ทรงพระประชวรอยู่เนืองๆ ต่อมา ทรงมีอาการพระวิกลจริตอีกเสวยเรื้อรัง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชปิโยรส ได้กราบบังคมทูลให้แปรพระราชฐานจากในพระบรมมหาราชวังมาประทับที่วังปวยไท เพื่อให้ทรงพระสำราญขึ้น และสะดวกสำหรับแพทย์ถวายการรักษา

แม้จะทรงพระอุตสาหะรักษาพระองค์อย่างดียิ่ง และแพทย์หลวงจะได้ถวายการรักษาเป็นอย่างดีโดยต่อเนื่องก็ตาม แต่พระอาการก็ไม่ดีขึ้น ในกลางปี พ.ศ. ๒๔๖๒ ได้ประชวรไข้ติดๆ กันหลายครั้ง กระทั่งทรง

ประชวรไข้ครั้งสุดท้ายเมื่อเวลาเที่ยงของวันที่ ๑๙ ตุลาคมปีเดียวกัน มีอาการพิษขึ้นในพระอันตะ (ลำไส้ใหญ่) พระวรกายและกำลังพระหทัยไม่อาจทนพิษไข้ได้ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระราชชนนีพันปีหลวง เสด็จสวรรคตที่พระตำหนักพญาไท เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ ขณะทรงมีพระชนมายุได้ ๕๕ พรรษา ๙ เดือน ๑๙ วัน ตลอดพระชนม์ชีพ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระราชชนนีพันปีหลวง ทรงอุทิศกำลังพระวรกาย กำลังพระทัย ในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจอย่างเต็มพระสติกำลัง ด้วยพระปรีชาสามารถ และพระอัจฉริยภาพสูงส่ง อันเปี่ยมด้วยความรักความเมตตา และความหวังดีต่อพสกนิกรโดยแท้จริง ดังประจักษ์หลักฐานพระราชปณิธานที่ปรากฏอยู่ในข้อความบนเหรียญที่ระลึก ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๖ ในโอกาสทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๕๐ พรรษา*** ด้านหน้าเหรียญเป็นรูปหมูยืนแทน หันหน้าไปทางซ้ายของเหรียญ ริมขอบเหรียญทั้งด้านหน้าและด้านหลัง มีข้อความบ่งบอกถึงน้ำพระราชหฤทัยใสบริสุทธิ์ ที่ทรงมีต่อเพื่อนมนุษย์ ซึ่งจักประทับอยู่ในใจของพสกนิกรไทยอย่างไม่มีวันลบเลือน

*** เหรียญนี้ คนทั่วไปมักเรียกว่า “เหรียญหมู” ด้วยทรงพระราชสมภพในปีขุน ซึ่งใช้รูปหมูเป็นสัญลักษณ์แทนปีนักษัตร

“ปีขุญพ.ศ.๕๖ ของสิ่งนี้เป็นที่รฤก
ว่าล่วงมาครบ ๕๐ ปีบริบูรณ์”
“ขอเชิญท่านจงจำรูปหมูนี้ คือเสาวภา
ซึ่งอุปติมาเป็นเพื่อน
ร่วมชาติภาพ
อันมีใจหวังดีต่อท่านเสมอ”

Queen Saowapa Pongsri's Benefaction to Girls' Education

Queen Saowapa Pongsri was a half-sister and queen of King Chulalongkorn (Rama V), and mother of both King Vajiravudh (Rama VI) and King Prajadhipok (Rama VII). In 1897, Queen Saowapa became the first female Regent of Siam during King Chulalongkorn's tour of Europe.

Queen Saowapa promoted gender equality and empowering women through establishment of many girls' schools in Thailand.

วิสุทธิจิตรา วานิชสมบัติ

จบการศึกษาปริญญาตรีจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโทสาขา Broadcasting (TV Production) จาก Boston University ประเทศสหรัฐอเมริกา

เคยเป็นบรรณาธิการวารสาร “ความรู้คือประทีป” ปัจจุบัน นักเขียน-นักแปลอิสระ และกรรมการตัดสินรางวัลโทรทัศน์ทองคำ

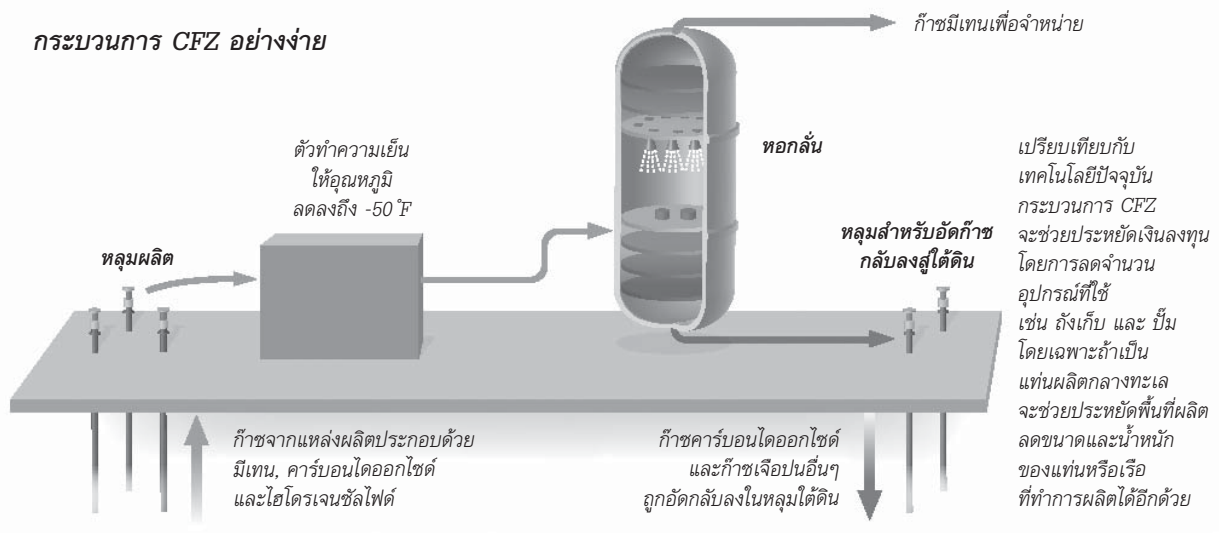

ปฏิภณ: พลังงาน

เทคโนโลยีอันก้าวล้ำ ช่วยในการผลิตก๊าซธรรมชาติ จากแหล่งที่มี ความสลับซับซ้อน

กระบวนการผลิตดังกล่าว
จะช่วยให้ต้นทุนในการกักเก็บ
ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถูกลง
และในขณะเดียวกัน
ก็ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
ได้อย่างมหาศาล

กระบวนการ CFZ อย่างง่าย

U าวครั้งความคิดสร้างสรรค์ดีๆ ก็เกิดขึ้นได้อย่างไม่คาดฝัน รวดเร็วเหมือนสายฟ้าที่พาดลงมาสู่พื้นดิน แต่ความคิดเช่นนั้นที่เกิดขึ้นกับนักวิทยาศาสตร์ของเอ็กซอนโมบิล ในอันที่จะสร้างนวัตกรรมของขบวนการผลิตก๊าซธรรมชาติใหม่ๆ กลับถูกจุดประกายจากละอองหิมะที่ตกลงมาจากท้องฟ้า

เมื่อหวนนึกถึงตอนที่เขาศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัย Massachusetts Institute of Technology ในขณะที่กำลังเดินอยู่ริมแม่น้ำ Charles ในฤดูหนาว Jaime Valencia นักวิทยาศาสตร์ในแผนกก๊าซและอุปกรณ์การผลิตของบริษัท ExxonMobil Upstream Research กล่าวว่า "ในช่วงฤดูหนาวที่เย็นเยือกที่บอสตัน มีหลายครั้งที่น้ำในแม่น้ำกลายเป็นน้ำแข็ง และปกคลุมไปด้วยหิมะด้านบน และมีบ่อๆ ที่น้ำในแม่น้ำกลายเป็นน้ำแข็งเพียงบางส่วนและหิมะที่ตกลงมาบนผิวน้ำในส่วนที่เหลือ ก็จะละลายและไหลตามกระแสน้ำไป ข้อสังเกตนี้ได้กลายมาเป็นจุดเริ่มต้นของความคิดที่ผมและเพื่อนร่วมงาน Robby Denton (ผู้ร่วมคิดเทคโนโลยีใหม่นี้) ได้ร่วมกันพัฒนาและคิดค้นต่อมา"

ความคิดนี้ได้นำไปสู่เทคโนโลยีที่เรียกว่า "CFZ" เพื่อใช้พัฒนาก๊าซธรรมชาติในเชิงพาณิชย์ โดยจะเริ่มต้นทำการทดลองที่โรงงานผลิตแห่งหนึ่งใกล้กับเมือง LaBarge รัฐไวโอมิง ในราวต้นปี ค.ศ. ๒๐๐๙

ขบวนการผลิตแบบง่าย ๆ ด้วยต้นทุนที่ถูกลง

"ความคิดที่มาจากละอองหิมะตกลงบนกระแสน้ำที่ไหลอยู่ช่วยสร้างรูปแบบในการออกแบบ CFZ ของผมและ Robby" Valencia กล่าว "เทคโนโลยีนี้ช่วยทำให้การแยกก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) และสิ่งแปลกปลอมอื่นๆ ออกจากก๊าซธรรมชาติได้ง่ายขึ้นและถูกลง ยิ่งกว่านั้นยังช่วยให้การกักและเก็บก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ทำได้สะดวกขึ้น"

"วันนี้เรามีแหล่งก๊าซธรรมชาติขนาดใหญ่หลายแห่งที่มีความท้าทายในการพัฒนาก๊าซขึ้นมาใช้ และเทคโนโลยี CFZ นี้จะสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้" Randy Howard ผู้จัดการโครงการพัฒนาก๊าซธรรมชาติ ด้วย CFZ ของบริษัท ExxonMobil Development กล่าว

"หนึ่งในสามของแหล่งก๊าซธรรมชาติในโลกนี้มีปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นจำนวนมาก ถ้ามีการนำ CFZ ไปใช้อย่างจริงจัง เราก็สามารถนำก๊าซธรรมชาติจากแหล่งผลิตเหล่านั้นขึ้นมาใช้เป็นพลังงานที่เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภคได้"

ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ เทคโนโลยี CFZ สามารถลดต้นทุนในการผลิต โดยการลดขั้นตอนในขบวนการผลิตจากการใช้จำนวนอุปกรณ์น้อยลง สำหรับการผลิตในทะเล มันจะช่วยให้ขนาดของแท่นผลิตเล็กลง และมีน้ำหนักน้อยลงด้วย

เทคโนโลยีที่คิดค้นขึ้นมานี้ทำให้ขบวนการแยกก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกจากแหล่งผลิตก๊าซธรรมชาติเหลือเพียงขั้นตอนเดียว และได้จดทะเบียนลิขสิทธิ์โดย เอ็กซอนโมบิล ในปี ค.ศ. ๑๙๘๐ และทดสอบในโรงงานต้นแบบที่เท็กซัส ต่อมาเมื่อเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. ๒๐๐๘ เอ็กซอนโมบิล ก็ได้ลงทุนอีกกว่า ๑๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อสร้างโรงงานสาธิตขึ้นที่ LaBarge เพื่อพัฒนาเทคโนโลยี CFZ ให้ใช้ได้เชิงพาณิชย์

"เป้าหมายก็คือ โรงงานนี้จะต้องแสดงให้เห็นว่าเราสามารถผลิตก๊าซธรรมชาติที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการหรือดีกว่าจากแหล่งก๊าซธรรมชาติที่มีส่วนประกอบที่หลากหลาย ในขณะที่การออกแบบอุปกรณ์การผลิตตามกรรมวิธี CFZ เป็นไปตามมาตรฐานระดับโลก" Howard กล่าวเพิ่มเติม "ตามธรรมเนียมปฏิบัติของเอ็กซอนโมบิล ความปลอดภัยของคนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ต้องมาก่อนเสมอ นับตั้งแต่การออกแบบจนถึงการปฏิบัติงาน"

การก่อสร้างโรงงานสาธิตเริ่มต้นเมื่อฤดูร้อนของปี ค.ศ. ๒๐๐๘ และคาดว่าจะเริ่มทดลองผลิตได้ในปลายปี ค.ศ. ๒๐๐๙ การทดสอบ CFZ จะใช้เวลาหนึ่งถึงสองปี และระหว่างนั้นโรงงานจะมีกำลังการผลิตอยู่ที่ระดับประมาณ ๑๔ ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน โดยใช้ก๊าซธรรมชาติที่มีส่วนประกอบที่แตกต่างกัน เพื่อให้แน่ใจว่าเทคโนโลยี CFZ สามารถนำมาใช้ได้กับแหล่งผลิตก๊าซธรรมชาติทั่วโลก

มีการปรับปรุงกระบวนการผลิต และจดสิทธิบัตรใหม่ๆ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยผู้คิดค้นคนแรกๆ รวมทั้งนักค้นคว้าวิจัยของบริษัทฯ เช่น Don Victory และ Gene Thomas ซึ่งมีบทบาทสำคัญในโรงงานสาธิตแห่งนี้

ส่วนหนึ่งของทีมเทคโนโลยี CFZ (จากซ้าย):
Jaime Valencia, Jeff Daly, Beverly Mentzer,
Kay Ogundeyi และ Randy Howard.

ผลประโยชน์ในเชิงธุรกิจและต่อสิ่งแวดล้อม

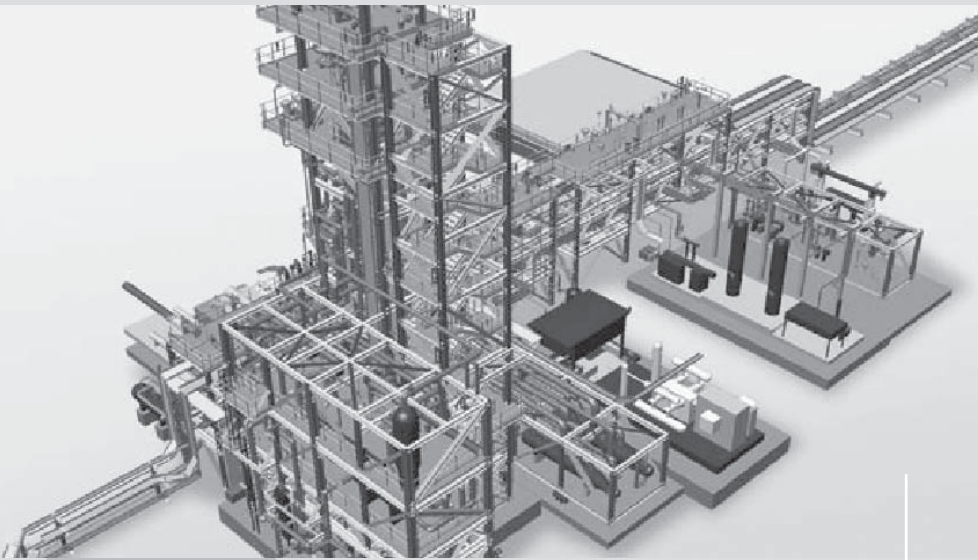
CFZ ช่วยลดต้นทุนในการกักและเก็บก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพราะกระบวนการแยกก๊าซ CO₂ และสิ่งเจือปนอื่นๆ ให้เป็นของเหลวที่มีความดันสูงและอัดกลับลงไปได้ดิน วิธีการเดิมนั้นจะใช้คอมเพรสเซอร์อัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์กลับลงไปได้ดิน ข้อดีของเทคโนโลยี CFZ อีกประการหนึ่งคือไม่ต้องใช้สารเคมีใดๆ ในกระบวนการผลิตและยังสามารถจัดซัลเฟอร์ที่มาจากก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์ที่มักจะพบอยู่เสมอในหลุมก๊าซธรรมชาติ

ทีมงานประกอบด้วยนักวิทยาศาสตร์วิศวกร และนักออกแบบ จากหน่วยงานของเอ็กซอนโมบิล 3 แห่ง บริษัทผู้รับเหมาและ

วิศวกร (URS) กำลังทำงานในโครงการนี้อย่างขะมักเขม้น ซึ่งนำทีมโดย Jeff Daly ผู้จัดการโรงงานต้นแบบ CFZ ของบริษัท Exxon Mobil Development และได้รับความร่วมมืออันดีจาก Tim Mullen หัวหน้าฝ่ายผลิตอาวุโสของโรงงาน Shute Creek Treating ภายใต้หน่วยงาน ExxonMobil Production

เอ็กซอนโมบิล ได้ทำการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการกักเก็บก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มานานกว่า 30 ปี นอกจากนี้ บริษัทยังได้สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ที่ทำโดยหน่วยงาน International Energy Agency ของมหาวิทยาลัย MIT, Georgia Tech, มหาวิทยาลัย Texas และ Stanford อีกด้วย

เทคโนโลยี CFZ นี้ จะช่วยเพิ่มผลผลิตจากแหล่งก๊าซธรรมชาติที่มีความท้าทาย

โรงงานสาธิตของ CFZ ที่ LaBarge ถูกออกแบบ
ให้มีกำลังการผลิตที่ ๑๔ ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน
ซึ่งมากกว่ากำลังการผลิตที่เคยทำไว้ที่โรงงานต้นแบบแห่งแรก
ที่ Texas เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๐ ถึง ๒๕ เท่า
โรงงานต่อไปที่จะสร้างขึ้นตามมาตรฐานสากลโลก
จะสามารถผลิตได้ถึง ๑,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน
ซึ่งมากกว่าโรงงานสาธิตนี้ถึง ๗๐ เท่า

มองเข้าไปในเทคโนโลยี

โดยทั่วไปแล้ว อุตสาหกรรมผลิตก๊าซธรรมชาติใช้กระบวนการกลั่น (Distillation) เพื่อแยกส่วนประกอบของก๊าซธรรมชาติเช่น มีเทน อีเทน โพรเพนและบิวเทน และต้องใช้กระบวนการลดอุณหภูมิก๊าซลงให้ต่ำเพื่อให้สะดวกในการขาย ถ้าหากมีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ผสมอยู่เป็นจำนวนมาก มันจะทำให้ก๊าซธรรมชาติกลายเป็นน้ำแข็งและไปเกาะติดในท่อกลั่น ซึ่งปกติจะมีแต่เพียงก๊าซและของเหลวอยู่เท่านั้น

เทคโนโลยีในเชิงพาณิชย์ในปัจจุบัน ลดปัญหาการกลายเป็นน้ำแข็งของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ โดยใช้กระบวนการแยกก๊าซหลายๆ ขั้นตอน และยังคงอาจจำเป็นต้องใช้สารเคมีบางอย่างที่น่ากลับมาใช้ได้ อีก เทคโนโลยีทางเลือกเหล่านั้นมีเป้าหมายในการแยกล้างเจือปนออกจากก๊าซธรรมชาติแต่จะมีต้นทุนการผลิตมากขึ้นถ้าหากปริมาณสิ่งเจือปนมีมากขึ้น

ตัวอย่างเช่น แหล่งก๊าซธรรมชาติในบางแหล่งมีปริมาณของไฮโดรคาร์บอนอยู่ที่ร้อยละ ๒๐-๔๐ และที่เหลือเป็นสิ่งเจือปน

แทนที่จะป้องกันไม่ให้เกิดคาร์บอนไดออกไซด์กลายเป็นน้ำแข็ง Valencia และ Denton ได้ใช้หลักการของการทำให้เป็นน้ำแข็งและหลอมละลายของก๊าซ CO₂ ภายใต้สภาวะที่ออกแบบไว้เป็นพิเศษในกระบวนการกลั่น ในสภาวะการกลั่นนั้น จะมีช่องที่เปิดออกไว้เพื่อให้กระแสของเหลวที่ไม่แข็งตัวในตอนล่างๆ ซึ่งเรียกว่า "ส่วนที่ควบคุมการเยือกแข็ง" (Controlled Freeze Zone หรือ CFZ) กระบวนการนี้ไม่เพียงแต่จะแยกก๊าซ CO₂ ออกจากมีเทนด้วยขั้นตอนเพียงขั้นตอนเดียว แต่มันยังช่วยให้แยกก๊าซ CO₂ ออกไปในรูปของของเหลวอีกด้วย ซึ่งทำให้อัดลงไปในหลุมใต้ดินได้ง่ายขึ้น นับเป็นการกักเก็บเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (CO₂) ออกสู่บรรยากาศที่มีประสิทธิภาพและประหยัดอีกด้วย

และข้อจำกัด เพื่อตอบสนองความต้องการการใช้พลังงานของโลกที่เพิ่มขึ้น โดยไม่ทำอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ความสำเร็จนี้เกิดขึ้นมาจากจุดเริ่มต้นของความคิดสร้างสรรค์ของนักวิทยาศาสตร์เอ็กซอนโมบิล เมื่อกว่ายี่สิบปีก่อน ที่เห็นละอองหิมะตกลงบนพื้นผิวน้ำนั่นเอง

Innovative Technology Could Commercialize Challenging Gas Resources

Brilliant ideas sometimes strike the mind with the force of a lightning bolt. But the idea that an ExxonMobil scientist had for a revolutionary natural-gas processing technology drifted into his thoughts like gently falling snowflakes.

Reminiscing about his college days at the Massachusetts Institute of Technology during a wintertime walk by the Charles River, Jaime Valencia recalls, "In the coldest winters in Boston, there were times when the river would freeze completely and snow would accumulate on top of it. More often though, the river was only partially frozen, and the snow that landed on the water simply melted and flowed downstream. That observation became a key element in the development of a novel idea Robby Denton [co-inventor of the technology] and I were pursuing.

ประทับ ปรีถรรศน์

เอสโซ่ สนับสนุนการจัดงานแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 54

นายมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล (ที่ ๓ จากซ้าย) กรรมการและผู้จัดการประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มอบเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ ดร.อุทัย ดุลยเกษม (ที่ ๔ จากขวา) อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อสนับสนุนการจัดงานศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๔ เมื่อเร็วๆ นี้ ในพิธีเปิดงานแสดงนิทรรศการศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๔ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร

บริษัท เอสโซ่ฯ ให้การสนับสนุนการจัดงานศิลปกรรมแห่งชาติอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ ๒๗ ในปีนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ศิลปินไทย ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานและยกระดับมาตรฐานงานด้านศิลปะให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางต่อสาธารณชนทั้งในและต่างประเทศ ผลงานที่ได้รับรางวัลในงานศิลปกรรมแห่งชาติครั้งนี้ จะจัดแสดงที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในโอกาสต่อไป

เอสโซ่ สนับสนุนโครงการเดินเพื่อการศึกษา

นายอิศรา สุนทรวิภาต (ที่ ๒ จากซ้าย) ที่ปรึกษาประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มอบเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ ชิสเตอร์มาลินี ฉันทวโรดม (ที่ ๒ จากขวา) รองประธานมูลนิธิส่งเสริมการพัฒนานุคคล เพื่อสนับสนุนการจัดงานเดินเพื่อการศึกษา (Walk for Education) เพื่อมอบโอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์

โครงการเดินเพื่อการศึกษาเป็นโครงการพิเศษที่จัดขึ้นโดยมูลนิธิส่งเสริมการพัฒนานุคคล เพื่อระดมทุนการศึกษาสำหรับเด็กที่ขาดแคลนทุนการศึกษา โดยกิจกรรมนี้จัดขึ้นในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ณ สวนลุมพินี

ผู้บริหารและพนักงานเอสโซ่ ร่วมบริจาคสื่อการเรียนการสอนให้
โรงเรียนวไลย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

มร. แดเนียล อี. โลออนส์ (ซ้าย) ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มอบชุดสารานุกรมสำหรับเด็กให้แก่ โรงเรียนวไลย อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีนายฐานิสร์ วัชรโรทัย (ขวา) ช่วยราชการ รองเลขาธิการ พระราชวัง เป็นผู้รับมอบ

กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเยี่ยมชมโรงเรียนวไลย โดยคณะผู้บริหารพร้อมทั้งพนักงานบริษัทเอสโซ่ฯ และบริษัทในเครือเอ็กซอนโมบิล ได้เข้าเยี่ยมชมห้องสมุดที่สนับสนุนการจัดสร้างโดยบริษัทเอสโซ่ฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๙ นอกจากนี้ คณะฯ ยังได้ร่วมบริจาคทุนการศึกษา สื่อการเรียนการสอน เครื่องเขียน และของเล่นให้แก่เด็กๆ ด้วย

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ทรงพระราชทานเงินจัดสร้างโรงเรียนวไลยขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับไว้ภายในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อเป็นโรงเรียนที่ให้การศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ ๑-๔ แก่เด็กนักเรียนในท้องถิ่น

ประสิทธิภาพที่งานและเทคโนโลยี เพื่อความเป็นเลิศด้านพลังงาน

โลกเติบโตไม่หยุดยั้ง ด้วยจำนวนประชากรและเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ความต้องการด้านพลังงานเพิ่มมากขึ้นทุกหนแห่ง ในฐานะเป็นหนึ่งในเครือข่ายเอ็กซอนโมบิล ซึ่งเป็นผู้นำในอุตสาหกรรม ด้วยความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการพัฒนาปิโตรเลียม บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) พร้อมที่จะสร้างสรรค์พลังงานคุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มมากขึ้นของประเทศไทย

ด้วยศักยภาพของการเป็นธุรกิจปิโตรเลียมและปิโตรเคมีแบบครบวงจร ตั้งแต่ โรงกลั่นน้ำมัน ระดับมาตรฐานโลก เครือข่ายการจัดส่งผลิตภัณฑ์ทั่วประเทศ สถานีบริการน้ำมันทันสมัย ทีมงานที่เปี่ยมด้วยความรู้ความสามารถ และเทคโนโลยีที่ล้ำหน้า เหล่านี้คือพลังที่ช่วยให้เราสามารถส่งมอบผลิตภัณฑ์น้ำมันสู่ผู้บริโภคทั่วประเทศอย่างทั่วถึง ทุกวัน

ยิ่งกว่านั้น กลุ่มบริษัทเอ็กซอนโมบิลทั่วโลกยังผสมผสานวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมในการพัฒนาพลังงานที่ดี สะอาด และปลอดภัย ด้วยทีมนักวิทยาศาสตร์และวิศวกร รวมทั้งนักวิจัยระดับปริญญาเอกจำนวนมากที่มีอยู่ทั่วโลก เราไม่เคยหยุดคิดค้นเพื่อเปิดมิติใหม่ของโลกพลังงาน

ด้วยศักยภาพของทีมงานและเทคโนโลยี บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) และกลุ่มบริษัทเอ็กซอนโมบิล จะร่วมกันสร้างสรรค์พลังงานคุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านพลังงานของโลก

www.esso.co.th

Mobil

เครื่องหมายการค้าของเอ็กซอนโมบิล

ExxonMobil

มุ่งมั่น สร้างสรรค์พลังงานโลก™

บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ๓๑๙๕/๑๗-๒๙ ถนนพระราม ๔ ตู๊ ป.ณ. ๑๔๙ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๐๐๐
ความรู้คือประทับใจ เป็นวารสารราย ๓ เดือน จัดพิมพ์และเผยแพร่เป็นกิตติคุณโดยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๒
ความเห็นหรือข้อเสนอนะใดๆ ที่ปรากฏในวารสารนี้ ย่อมเป็นของผู้ประพันธ์เอง บริษัท เอสโซ่ฯ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วยเสมอไป
ออกแบบ บริษัท เวิร์ค อีฟ ครีเอทีฟ กรุ๊ป จำกัด โทร. ๐-๒๙๔๙-๓๕๐๐-๑ พิมพ์ที่ บริษัท เพอร์เฟกต์ พรินท์ แอนด์ แอดเวอร์ไทซิง จำกัด โทร. ๐-๒๔๓๓-๘๘๒๒